

UCHWAŁA Nr *393/2018*
ZARZĄDU POWIATU BYDGOSKIEGO
z dnia *19 kwietnia* 2018 r.

w sprawie zmiany Uchwały nr 322/17 Zarządu Powiatu Bydgoskiego z dnia 12 października 2017 r. w sprawie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2017-2022

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r. Nr 1868 z zm. Dz. U. z 2018 r. poz. 130), art. 2 ust. 4 pkt. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 z późn. zm.¹) oraz pkt IX Załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458), uchwala się, co następuje:

§ 1. W „Powiatowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2017-2022” stanowiący załącznik do Uchwały nr 322/17 Zarządu Powiatu Bydgoskiego z dnia 12 października 2017 r. zmianie ulegają następujące punkty:

1. Pkt. III - Cele Programu wraz z harmonogramem zadań, 1.4.3 - Cel szczegółowy, Uwagi, który otrzymuje brzmienie: „Opracowanie i przedstawienie Zarządowi Powiatu Bydgoskiego sprawozdania z funkcjonowania PPOZP - począwszy od roku 2019. Przygotowanie i przedłożenie wymaganych sprawozdań zewnętrznych”.

2. Pkt. IV Monitoring i sprawozdawczość, który otrzymuje brzmienie: „Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdania, co 2 lata, począwszy od 2019 r. podmiotów zaangażowanych w jego realizację i wskazanych w harmonogramie zadań PPOZP, jako jednostki odpowiedzialne. Co 2 lata, w ramach monitoringu, Zespół Koordynujący realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, dokona dokładnej analizy realizacji programu. Przewodniczący Zespołu Koordynującego odpowiada za przedstawienie sprawozdania z Programu za poprzedni rok Staroście Bydgoskiemu do 30 kwietnia.

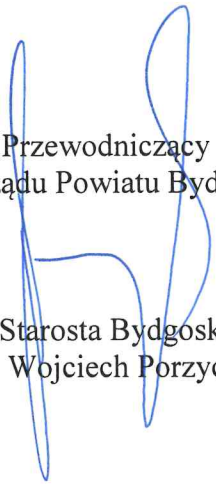
Co 2 lata, w terminie do 15 maja, Powiat Bydgoski będzie przysyłał ministrowi właściwemu do spraw zdrowia lub wskazanemu przez niego podmiotowi, sprawozdanie z wykonania zadań objętych harmonogramem realizacji Programu w roku poprzednim. Powiat Bydgoski będzie także corocznie publikował zaktualizowany przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

§ 2. „Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2017-2022” w brzmieniu uwzględniającym zmiany określone w § 1 stanowi załącznik do niniejsze uchwały.

¹ Zmiany opublikowano w: Dz.U. z 2017, poz. 2439 i poz. 2245; Dz.U. z 2018 r., poz. 138.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Bydgoskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

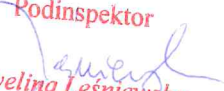

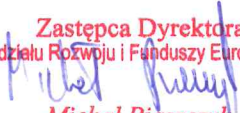
Przewodniczący
Zarządu Powiatu Bydgoskiego

Starosta Bydgoski
Wojciech Porzych

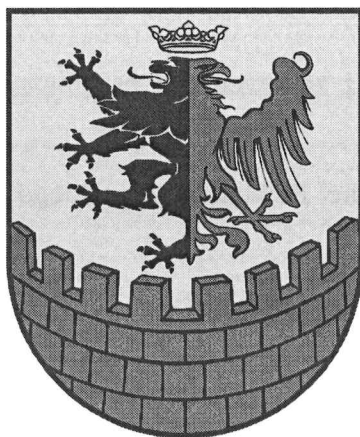
UZASADNIENIE

W związku ze zmianą dnia 1 stycznia 2018 r. art. 2 pkt. 7 Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 z późn. zm.) dotyczącą terminu opracowywania informacji o zrealizowanych lub podjętych zadaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, co 2 lata, konieczne było dokonanie zmian w Powiatowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2017-2022.

Podinspektor

Ewelina Leśniewska

Zastępca Dyrektora
Wydziału Rozwoju i Funduszy Europejskich

Michał Piąszczyk

Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy

**POWIATOWY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
w zakresie zdrowia psychicznego
i opieki psychiatrycznej
NA LATA 2017 - 2022**

Bydgoszcz 2017

Spis treści

Wstęp	2
I. Diagnoza środowiskowa osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących na terenie Powiatu Bydgoskiego.....	3
II. Instytucje działające na terenie Powiatu Bydgoskiego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	9
III. Cele Programu wraz z harmonogramem zadań	25
IV Monitoring i sprawozdawczość	35
Załączniki	

Wstęp

Niniejszy program opracowany został na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz.U. z 2017 r. poz. 458) oraz zapisów w art. 1-2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 poz. 882 tj.).

Powyższa ustawa uznaje, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa.

Według ustawy, ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewniania osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Zadania te są realizowane przez działania określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, który określa w szczególności:

- 1) okres jego obowiązywania,
- 2) diagnozę sytuacji i zagrożeń dla zdrowia psychicznego, w tym zróżnicowań regionalnych,
- 3) cele główne i szczegółowe,
- 4) podmioty biorące udział w jego realizacji,
- 5) sposób realizacji zadań,
- 6) niezbędne działania legislacyjne, w szczególności mające na celu zapewnienie przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Bydgoskiego na lata 2017-2022, wyznacza kierunek działań administracji samorządowej, które zmierzać mają do osiągnięcia celu nadrzędnego - ochrony i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców powiatu - i stanowi kontynuację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Bydgoskiego na lata 2011-2015. Program zakłada szereg działań edukacyjno-promocyjnych kierowanych do wszystkich mieszkańców powiatu, których głównym celem będzie pogłębienie wiedzy o zdrowiu psychicznym oraz zapobieganie stygmatyzacji osób i rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi. Stygmatyzacja należy do podstawowych przeszkód, które trzeba pokonać, jeśli ma się promować integrację społeczną, wzmacniać więzi społeczne oraz wpływać na poprawę zdrowia psychicznego.

I. Diagnoza środowiskowa osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących na terenie Powiatu Bydgoskiego.

Według definicji WHO zdrowie to „brak choroby lub kalectwa z równoczesnym pełnym dobrostanem psychicznym, fizycznym i społecznym”.

Zdrowie psychiczne to termin wieloznaczny, trudny do zdefiniowania i precyzyjnego zdiagnozowania. Zdrowie psychiczne jest różnie definiowane przez poszczególne dziedziny nauki:

- medycyna określa zdrowie psychiczne jako niewystępowanie objawów psychopatologicznych, homeostazę w procesach fizjologicznych, brak defektów w strukturze i funkcjach psychicznych,
- psychologia określa zdrowie psychiczne jako zdolność do twórczego rozwoju i samorealizacji, akceptację i poczucie własnej wartości i tożsamości, zdolność osiągania satysfakcji z życia, realistyczną percepcję rzeczywistości,
- socjologia określa zdrowie psychiczne jako zdolność przystosowania się jednostki do norm kulturowych i środowiska społecznego, uwewnętrzniania norm w przebiegu socjalizacji, umiejętności prawidłowej koegzystencji w grupie i właściwego funkcjonowania w rolach społecznych.

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, mówiąc, o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

- 1) chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
- 2) upośledzonej umysłowo;
- 3) wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Do zaburzeń czynności psychicznych dochodzi zazwyczaj w wyniku interakcji wielu czynników takich jak:

- czynniki psychogenne związane z wydarzeniami życiowymi, stresem, mechanizmami radzenia sobie z sytuacją i typem osobowości
- czynniki endogenne, obejmujące predyspozycje genetyczne, zaburzenia funkcji lub struktury mózgu
- czynniki egzogenne, takie jak leki, alkohol, substancje psychoaktywne
- czynniki somatogenne, np. schorzenia somatyczne i choroby ośrodkowego układu nerwowego

Zaburzenia psychiczne, jeśli nie są odpowiednio rozpoznane i leczone mogą prowadzić do utrzymywania się, pogłębiania bądź nawrotów objawów. Często występują powikłania w postaci innych chorób psychicznych (np. „leczenie” depresji alkoholem nie spowoduje ustąpienia depresji, a może przyczynić się do powstania uzależnienia od alkoholu) i zaburzeń somatycznych (np. zaburzenia czynności układu odpornościowego u osób chorujących na depresję). Powikłania chorób psychicznych dotyczą też innych aspektów życia, takich jak: pogorszenie funkcjonowania w pracy, rodzinie, związkach, życiu społecznym i towarzyskim. Znacznemu obniżeniu ulega jakość życia.

Najbardziej rozpowszechnione objawy zaburzeń psychicznych to objawy z kręgu zaburzeń nastroju (obniżenie nastroju, smutek, przygnębienie, płaczliwość), zaburzeń lękowych (lęk wolno płynący, zamartwianie się, lęk napadowy, objawy vegetatywne lęku tj. kołatanie serca, duszność, pocenie, drżenie rąk i inne), zaburzeń snu (bezsenność, nadmierna senność, koszmary senne), zaburzeń odżywiania (epizody objadania się, prowokowanie wymiotów, zaabsorbowanie dietą, wyglądem, jadłowstręt), zaburzeń

związanych z występowaniem objawów omamowych i urojeniowych, obsesyjnych myśli lub czynności oraz zaburzeń seksualnych.

Wraz ze wzrostem długości życia coraz częściej rozpoznawane są otępienia obejmujące zaburzenia pamięci i sprawności intelektualnej. Niezwykle niepokojące są objawy związane z uzależnieniami od alkoholu, leków, narkotyków, a także coraz częściej pojawiające się we współczesnym świecie uzależnienia od pracy, internetu, zakupów, telefonu komórkowego, seksu i inne. Poza wyżej wymienionymi, niepokojący jest każdy objaw, który u danej osoby powoduje obawę, uczucie dyskomfortu psychicznego czy wpływa na funkcjonowanie w jakiegokolwiek dziedzinie życia.

Powiat Bydgoski w ramach realizowanych programów w latach 2017-2022 szczególny nacisk będzie kładł na tworzenie warunków mających na celu zmniejszenie liczby osób z dyskomfortem psychicznym, promowanie zdrowia psychicznego poprzez udostępnianie wiedzy i umiejętności oraz poprawę jakości życia osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego.

Powiat Bydgoski usytuowany jest w środkowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, zajmuje 7,8% jego powierzchni, a zamieszkuje go obecnie ok. 112992 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2015 r.).

Z Powiatem Bydgoskim graniczą powiaty: chełmiński, inowrocławski, nakielski, toruński, tucholski, świecki, żniński. Tworzą go gminy: Białe Błota, Dobrcz, Dąbrowa Chełmińska, Koronowo, Nowa Wieś Wielka, Osielsko, Sicienko oraz Solec Kujawski, obejmując łącznie 124 sołectwa. Siedziba Starostwa znajduje się w Bydgoszczy. W Powiecie Bydgoskim status miasta posiadają: Koronowo i Solec Kujawski. Sieć osadniczą Powiatu tworzą przede wszystkim wsie w liczbie 215, w tym kilka bardzo dużych, np. Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Nowa Wieś Wielka, Osielsko. Osady wiejskie, leżące w strefie podmiejskiej Bydgoszczy, pełnią funkcje pozarolnicze (mieszkalnictwo, usługi, handel), a przede wszystkim spełniają rolę rekreacyjno-wypoczynkową i turystyczną. Powiat Bydgoski ma bardzo dogodne położenie komunikacyjne.

Tabela 1. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2015-2016 zamieszkujących na terenie Powiatu Bydgoskiego.

Nazwa Gminy	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi	
	2015	2016
Koronowo	112	111
Solec Kujawski	103	104
Osielsko	19	22
Sicienko	41	39
Białe Błota	63	72
Dobrcz	47	52
Dąbrowa Chełmińska	17	17
Nowa Wieś Wielka	109	111

Źródło: Dane pochodzące z gmin oraz gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Z tabeli wynika, że w latach 2015-2016 najwięcej osób z zaburzeniami psychicznymi, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej zarejestrowano w Koronowie, Nowej Wsi Wielkiej i Solcu Kujawskim. Tabela obrazuje także, że liczba osób z zaburzeniami psychicznymi w większości gmin nieznacznie wzrasta.

Podstawowym dokumentem prawnym regulującym problematykę kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej jest ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.).

Według ustawy system oświaty:

- zapewnia możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami,
- gwarantuje opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwienie realizowania indywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Organizacja nauki, czyli opieka, wychowanie i kształcenie dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi może odbywać się w ogólnodostępnych przedszkolach, szkołach i placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych.

Przy doborze szkoły należy uwzględnić indywidualne potrzeby dziecka z zaburzeniami psychicznymi. Oceny potrzeb dziecka oraz wyboru odpowiedniej do możliwości ucznia szkoły (przedszkola) dokonuje poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania wydają zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Dokumenty poradni psychologiczno-pedagogicznych wydawane są na wniosek rodziców dziecka.

Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Koronowie z filią w Bydgoszczy za główny cel stawia udzielanie wsparcia psychologicznego towarzyszącego także rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej poprzez różne formy pomocy psychologicznej i pedagogicznej, prowadzenie indywidualnej terapii i psychoterapii dotyczącej problemów emocjonalnych i psychicznych.

Tabela 2. Zestawienie orzeczeń i opinii wydanych przez Powiatową Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną w Koronowie z filią w Bydgoszczy.

Orzeczenia i opinie Powiatowej Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej	2015	2016
Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego, w tym zaburzenia zachowania	250 206	193 159
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	304	273
Opinie	904	814
Razem	1458	1280

Źródło: Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy.

Indywidualnym nauczaniem obejmuje się dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.

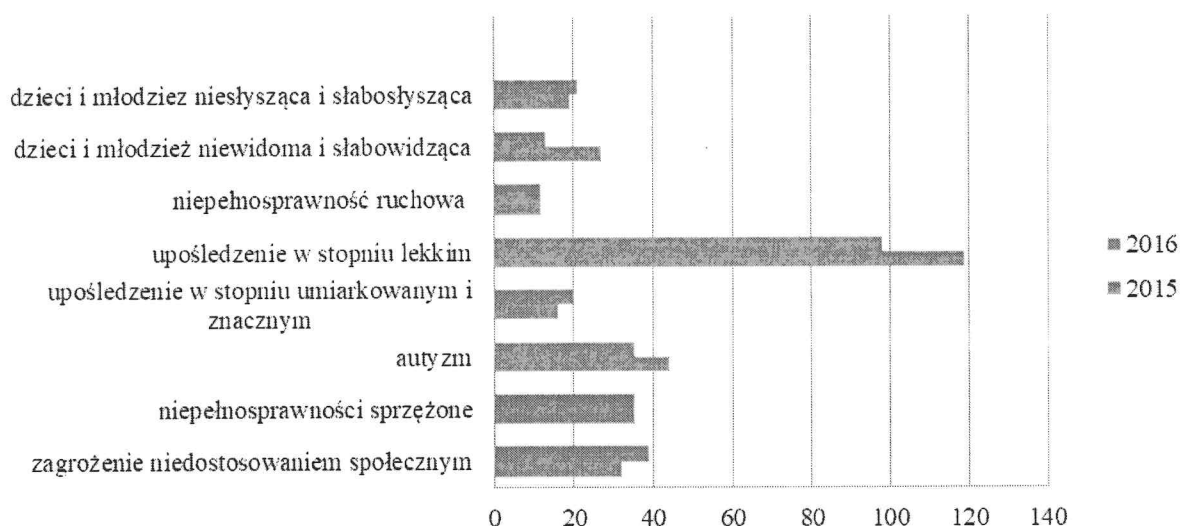
Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, szkołach lub oddziałach specjalnych i ośrodkach.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy wydała w latach 2015-2016 w przeważającej większości orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie w stopniu lekkim (2015 r. - 119, 2016 - 98).

W następnej kolejności orzeczenia dla dzieci i młodzieży z autyzmem (2015 r. - 44, 2016 r. - 35).

Wykres 1. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na przyczynę.

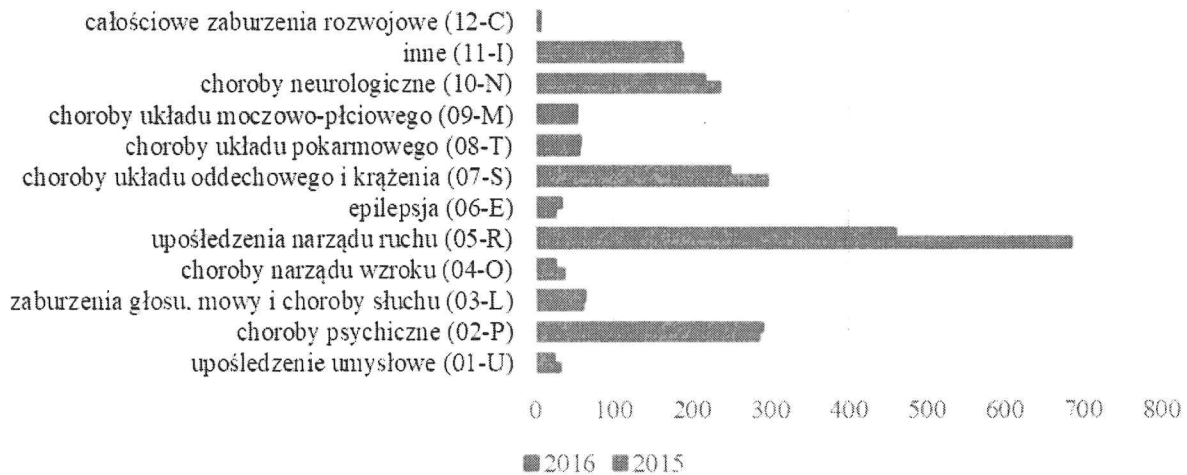

Źródło: Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy.

W oparciu o dane statystyczne przygotowane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy dokonano analizy danych dotyczących wydanych orzeczeń dla mieszkańców Powiatu Bydgoskiego w latach 2015-2016.

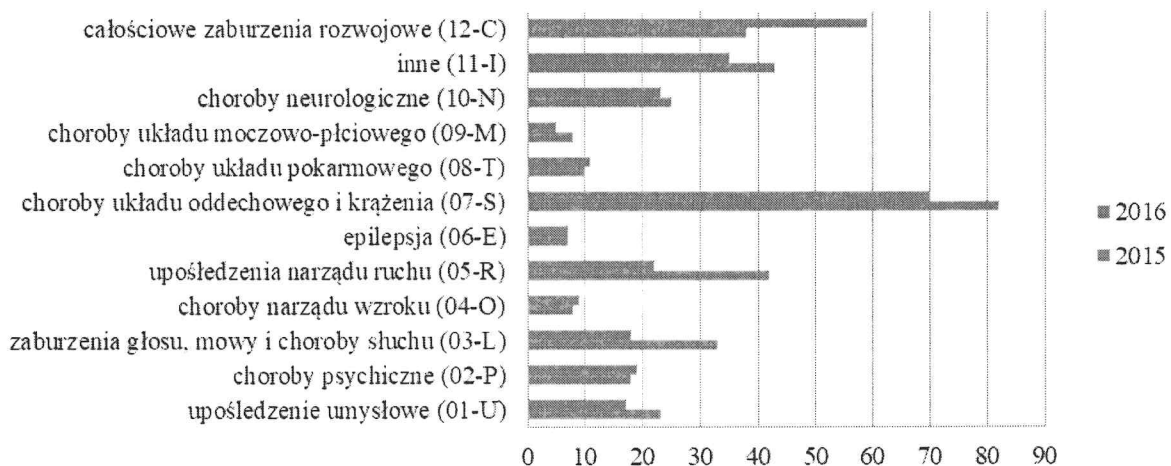
Najczęstszą przyczynę niepełnosprawności stanowią wśród osób powyżej 16 roku życia - upośledzenia narządów ruchu (2015 r. - 685 osób, 2016 r. - 459 osób), choroby układów oddechowego i krążenia (2015 r. - 295 osób, 2016 r. - 248 osób) oraz choroby psychiczne (2015 r. - 284 osób, 2016 r. - 290 osób). Na przełomie analizowanych lat widoczny jest wyraźny wzrost liczby wydanych orzeczeń z powodu choroby psychicznej.

Wykres 2. Zestawienie wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia.

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy.

Wykres 3. Zestawienie wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności osób poniżej 16 roku życia.

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy.

Natomiast wśród dzieci do 16 roku życia ze względu na chorobę psychiczną wydano orzeczenia: w 2015 r. - 18 osobom, 2016 r. - 19 osobom. Były to przede wszystkim osoby w przedziale wiekowym od 8-16 lat.

II. Instytucje działające na terenie Powiatu Bydgoskiego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie Powiatu Bydgoskiego funkcjonują instytucje, których działania skierowane są między innymi do osób z zaburzeniami psychicznymi.

Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są podejmowane przede wszystkim wobec dzieci, młodzieży, osób starszych i wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla ich zdrowia psychicznego.

Instytucje te podejmują m.in. działania w zakresie:

- poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (prawne, psychologiczne, rodzinne);
- promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- doradztwa zawodowego tj.:
 - przeprowadzanie badań wstępnych, diagnozowanie zapotrzebowania na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
 - wspieranie w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie i popularyzowanie materiałów poglądowych,
 - koordynowanie działalności informacyjno-doradczej.
- wspomagania wychowawczej funkcji rodziny;
- działań na rzecz wspierania rodziny, pomocy w jej utrzymaniu się oraz w zakresie działań opartych o rodzinę;
- realizowania programów unijnych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi;
- monitorowania sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- pomocy w uzyskiwaniu świadczeń oraz innych form pomocy;
- konsultacji i podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy w rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy (PCPR)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy jest jednostką organizacyjną, która realizuje zadania Powiatu z zakresu pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2016 r. Nr 2046 ze zm.) samorząd powiatowy jako jeden z dysponentów środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wykonuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym również na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

W świetle definicji Światowej Organizacji Zdrowia rehabilitacja społeczna stanowi „część ogólnego procesu rehabilitacji, który ma na celu integrację lub reintegrację osoby z naruszoną sprawnością organizmu, poprzez udzielenie jej pomocy w przystosowaniu się do wymagań życia społecznego i pracy zawodowej, usuwając jednocześnie ekonomiczne i społeczne przeszkody utrudniające proces rehabilitacji”. Rehabilitacja społeczna służy więc przygotowaniu osoby niepełnosprawnej do życia wspólnie z innymi w rodzinie, wśród przyjaciół i znajomych, czy też w szerszym kontekście w społeczności lokalnej. Celem jej jest włączenie osoby niepełnosprawnej w różne przejawy życia społecznego tak, by mogła czuć się potrzebną, akceptowaną i pełnowartościowym członkiem społeczeństwa i mogła korzystać ze wszystkich dóbr będących wytworem tegoż społeczeństwa.

Wśród zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na szczeblu powiatu realizowane są następujące formy rehabilitacji społecznej:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Jedną z form rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych jest udział w warsztatach terapii zajęciowej (opisane szczegółowo jako kolejna instytucja).

Od 2012 r. Powiat Bydgoski za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy realizuje pilotażowy program „Aktywny samorząd”, którego celem głównym jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program obejmuje następujące obszary wsparcia:

- a) Moduł I: likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:
 - Obszar A - likwidacja bariery transportowej (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu; pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B),
 - Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informatycznym (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania; dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania),
 - Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym; pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości; pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne co najmniej na III poziomie jakości),
 - Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;
- b) Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Ponadto PCPR w Bydgoszczy prowadzi punkt specjalistycznego poradnictwa, w którym porad udzielają: prawnik, psycholog i pedagog. Punkt poradnictwa specjalistycznego jest wpisany do prowadzonego przez Wojewodę Kujawsko - Pomorskiego Rejestru Jednostek Specjalistycznego Poradnictwa pod nr 15.

Działalność pedagoga i psychologa w punkcie poradnictwa polega m.in. na udzielaniu porad i wsparcia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów w zakresie stanu zdrowia psychicznego, dydaktyki, wychowania dzieci, a także problemów osobistych rodziców, wskazywaniu rodzinom poradni specjalistycznych dla dzieci w celu dokonywania specjalistycznej diagnozy lub udziału w terapii.

Działalność prawnika w punkcie poradnictwa specjalistycznego polega na udzielaniu poradnictwa prawnego rodzinom zastępczym, rodzinnym domom dziecka i usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i placówek, ofiarom przemocy w rodzinie.

PCPR oferuje profesjonalną pomoc osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieciom oraz dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, wykazującym potrzebę wsparcia w przezwyciężaniu problemów i trudności życiowych. Prowadzone poradnictwo ma na celu wsparcie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu w obrębie systemu rodzinnego i środowiska lokalnego, wspomaganie w sytuacjach trudnych, pomoc w rozwiązywaniu problemów rozwojowych, kryzysowych, udzielanie rodzinie oraz jej poszczególnym członkom, wykazującym potrzebę wsparcia wielozakresowej pomocy doradczej i informacyjnej na temat ośrodków specjalistycznych i miejsc w których mogą poddać się terapii.

Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej są kierowane do Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Koronowie z filią w Bydgoszczy w celu dokonania przez specjalistów diagnozy psychofizycznej dziecka, w tym dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją. Poradnia przekazuje opiekunowi zalecenia do stosowania w domu i w szkole. W przypadku zdiagnozowania zaburzeń m.in. psychicznych, dziecko kierowane jest do specjalistów.

Powiat Bydgoski/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy w 2016 r. przystąpił do Projektu pod nazwą „Rodzina w Centrum”, w partnerstwie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, trzema Miejskimi Ośrodkami Pomocy Rodzinie, jednym Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz osiemnastoma Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie z województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych.

Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej poprzez zbudowanie jednego zintegrowanego systemu pomocy dla rodzin w województwie kujawsko-pomorskim. Działania w projekcie przyczynią się do rozwoju i poprawy dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, a tym samym zapewnią rodzinom możliwość lepszego funkcjonowania w przyszłości.

W ramach Projektu realizowane są m.in. usługi wsparcia rodziny i pieczy zastępczej takie jak: specjalistyczne poradnictwo rodzinne - pedagogiczne, prawne, psychologiczne, a także psychiatryczne. Celem specjalistycznego poradnictwa rodzinnego - psychiatrycznego jest m.in. diagnozowanie problemów psychicznych, w tym chorób psychicznych i chorób nerwowych, których źródło tkwi w sposobie funkcjonowania rodziny oraz rodzaju więzi rodzinnych. Efektem poradnictwa psychiatrycznego powinna być postawiona diagnoza stanu psychicznego członka rodziny, podjęcie leczenia. Specjalista na podstawie obserwacji i wywiadu dokonuje weryfikacji powyższych efektów poradnictwa dla każdego uczestnika.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy ściśle współpracuje z instytucjami działającymi na rzecz niepełnosprawnych w tym psychicznie chorych mieszkańców powiatu bydgoskiego m.in z.:

- a) Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy;
- b) Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Koronowie;
- c) Ośrodkami Pomocy Społecznej;
- d) Środowiskowymi Domami Samopomocy;
- e) Zespołem Szkół w Koronowie;
- f) Zakładem Aktywności Zawodowej w Białych Błotach.

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ)

Warsztat jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Na terenie Powiatu funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej, jeden w Białych Błotach i drugi w Solcu Kujawskim. Jednostkami prowadzącymi WTZ na podstawie zawartych umów z Powiatem Bydgoskim są: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim.

Do warsztatów uczęszczają osoby niepełnosprawne ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności o różnych schorzeniach, ze wskazaniem w orzeczeniu uczestnictwa w terapii zajęciowej.

WTZ w Białych Błotach

Jest placówką pobytu dziennego dla 25 uczestników, czynną od poniedziałku do piątku w godz. od 7.30 do 15.30. Warsztat Terapii Zajęciowej „Dąb” stwarza osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności do podjęcia zatrudnienia. Realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnej do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia.

W WTZ jest prowadzona rehabilitacja wspomagająca pracę terapeutyczną i edukacyjną. W pracy terapeutycznej szczególny nacisk położony jest na przystosowanie społeczno-zawodowe oraz osiąganie poprzez różne formy (indywidualne, grupowe, zbiorowe) i rodzaje terapii (ergoterapię, socjoterapię, arteterapię) jak najwyższego poziomu dojrzałości społecznej i samodzielności uczestników.

W WTZ działają następujące pracownie:

- **Pracownia multimedialna i technik graficznych** - umożliwia zdobywanie wiedzy i umiejętności związanej z obsługą komputera oraz tworzenia różnorodnych form graficznych za pomocą komputera i różnych sprzętów biurowych;
- **Pracownia dnia codziennego** - przygotowuje do samodzielności w życiu codziennym poprzez naukę różnorodnych zajęć gospodarstwa domowego;
- **Pracownia rękodziela i sztuk plastycznych** – stwarza możliwość nauki podstaw krawiectwa oraz służy rozwijaniu uzdolnień poprzez poznawanie i utrwalanie różnorodnych technik plastycznych;
- **Pracownia edukacji technicznej** - pomaga w zdobywaniu wiedzy i umiejętności w zakresie obróbki drewna, posługiwania się różnymi elektronarzędziami oraz wykonywania różnorodnych prac gospodarczych;
- **Pracownia umiejętności osobistych** - ma na celu przygotowanie do samodzielnego życia na miarę indywidualnych możliwości uczestników poprzez naukę i doskonalenie kompetencji społecznych, osobistych, komunikowania się, rozumienia świata, siebie i innych ludzi.

W WTZ prowadzone są zajęcia uzupełniające:

- psychoterapia i psychoedukacja jako rozpoznanie indywidualnych zasobów i potrzeb uczestników,
- socjoterapia jako kształtowanie wzorców odpowiednich zachowań potrzebnych w różnych sytuacjach życiowych,
- rehabilitacja ruchowa w celu fizycznego usprawnienia organizmu,

- arteterapia w celu rozbudzania różnorodnych potrzeb wyrażania swobodnej ekspresji.

Warunkiem uczestnictwa w Warsztacie Terapii Zajęciowej „Dąb” jest posiadanie aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do warsztatu terapii zajęciowej oraz złożenie wniosku o przyjęcie do WTZ. Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej nie ponoszą żadnych kosztów finansowych związanych z rehabilitacją społeczną i zawodową.

WTZ w Solcu Kujawskim

Głównym zadaniem placówki jest rehabilitacja zawodowa, społeczna, ruchowa oraz integracja ze środowiskiem, w których przebywają osoby niepełnosprawne. Do warsztatu uczęszczają osoby z terenu Solca Kujawskiego i okolic.

W warsztacie zajęcia odbywają się w 6 pracowniach:

1. technik biurowych
2. rękodzieła
3. krawieckiej
4. kulinarnej
5. stolarskiej
6. rzemiosła twórczego

W pracowniach pod okiem instruktora jest 5 osób niepełnosprawnych mogących rozwijać swe zainteresowania w wyżej wymienionych dziedzinach.

Warsztaty są wyposażone w salę rehabilitacyjną z wysokiej klasy sprzętem rehabilitacyjnym - ogólnie, zestaw mini Atlas, rowerki rehabilitacyjne, stół do masażu, materac oraz przyrządy do ćwiczeń ogólnorozwojowych i korekcyjnych.

W celu uczestnictwa w warsztacie dostarcza się do wybranego WTZ wniosek o przyjęcie wraz z kopią orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zawierającego wskazanie do tej formy rehabilitacji. Udział w warsztatach jest bezpłatny.

Oprócz codziennej pracy, terapii zajęciowej uczestnicy brali udział w szkoleniach zawodowych, podnoszących kwalifikacje, odbywali staże a kilkoro z nich podjęło aktywność zawodową. Dodatkowo organizowane są wycieczki podczas których, uczestnicy mogą poznać walory turystyczne naszego kraju oraz różnego rodzaju spotkania integracyjne z rodzinami, innymi placówkami.

Rodzaje zaburzeń psychicznych wśród uczestników zajęć WTZ przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Rodzaje zaburzeń psychicznych wśród uczestników zajęć Warsztatu Terapii Zajęciowej w Solcu Kujawskim

Rodzaj zaburzenia psychicznego	2015	2016
Osoby z rozpoznaniem choroby psychicznej	3	12
Osoby z upośledzeniem umysłowym	10	11
Inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych	5	7

Źródło: Gmina Solec Kujawski

Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy

Zasięgiem obejmuje gminy Powiatu Bydgoskiego: Koronowo, Dobrcz, Solec Kujawski, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Nowa Wieś Wielka, Osielsko, Sicienko i część gminy Pruszcz Pomorski. Jest placówką zajmującą się profesjonalną pomocą psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną. Misją Poradni jest udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży w osiąganiu wszechstronnego, optymalnego rozwoju, oraz wspieranie środowiska wychowawczego w tworzeniu warunków sprzyjających temu rozwojowi. Poradnia przeprowadza badania psychologiczne, pedagogiczne, zawodoznawcze i logopedyczne.

Do zadań poradni należy w szczególności:

1. diagnozowanie poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży, w tym:
 - a) predyspozycji i uzdolnień,
 - b) przyczyn niepowodzeń edukacyjnych,
 - c) specyficznych trudności w uczeniu się,
2. wspomaganie dzieci i młodzieży odpowiednio do ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w tym zwłaszcza dzieci i młodzieży:
 - a) szczególnie uzdolnionych,
 - b) niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
 - c) ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
 - d) z zaburzeniami komunikacji językowej,
 - e) z chorobami przewlekłymi,
3. prowadzenie terapii dzieci i młodzieży, w zależności od rozpoznanych potrzeb, w tym dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, z zachowaniami dysfunkcyjnymi, niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz ich rodzin,
4. pomoc dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej oraz wspieranie nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,
5. wspomaganie dzieci i młodzieży z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą,
6. pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień dzieci i młodzieży,
7. podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka oraz ich rodzicom,
8. współpraca ze szkołami i placówkami w rozpoznawaniu u uczniów specyficznych trudności w uczeniu się, w tym ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się u uczniów klas I - III szkoły podstawowej,
9. współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami przy opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych, o których mowa w przepisach w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych oraz w przepisach w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach, oraz planów działań wspierających, o których mowa w przepisach

w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach,

10. współpraca w udzielaniu i organizowaniu przez przedszkola, szkoły i placówki pomocy psychologiczno-pedagogicznej,

11. wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny;

wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji przedszkola, szkoły lub placówki, w tym udzielanie nauczycielom pomocy w rozwiązywaniu problemów

12. dydaktyczno-wychowawczych, prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli,

13. udzielanie, we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli, wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych i specjalistom udzielającym pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Poradnia realizuje swoje zadania w szczególności przez:

- diagnozowanie;
- opiniowanie,
- działalność terapeutyczną,
- prowadzenie grup wsparcia,
- prowadzenie mediacji,
- interwencję kryzysową,
- działalność profilaktyczną,
- poradnictwo,
- konsultacje,
- działalność informacyjno – szkoleniową.

Domy Pomocy Społecznej

Powiat organizuje i zapewnia usługi w odpowiednim standardzie w domach pomocy społecznej dostosowanych do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 t.j.) osoba, która wskutek choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego nie jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i nie ma możliwości korzystania z opieki innych osób oraz potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, lecz nie wymaga leczenia szpitalnego, może być za jej zgodą lub zgodą jej przedstawiciela ustawowego przyjęta do domu pomocy społecznej.

Powiat Bydgoski otrzymał zezwolenie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie z dnia 24.06.2009 r. (WPS.III.SSz.90130/19/2009) i Domu Pomocy Społecznej w Koronowie z dnia 23.07.2009 r. (WPS.III.SSz.90130/21/2009). Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej, Dom Pomocy Społecznej w Bożenkowie i Koronowie funkcjonuje w sposób zapewniający właściwy zakres usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających, zgodny ze standardami określonymi dla danego typu domu.

Dom Pomocy Społecznej w Bożenkowie (DPS)

Przeznaczony jest dla 70 osób dorosłych o różnym stopniu niepełnosprawności intelektualnej. Szczególnie ważną sferą funkcjonowania są usługi wspomagające oparte na wdrażaniu różnych form terapii zajęciowej, tak aby ich szeroki wachlarz służył mieszkańcom o najwyższej sprawności psychofizycznej, ale również aktywizował i dostarczał różnych bodźców osobom o najniższej sprawności psychoruchowej. Prowadzone są zajęcia ortodydaktyczno-rewalidacyjne przez specjalistę ds. rewalidacji. Udział poszczególnych mieszkańców w zajęciach terapeutycznych ustalany jest w ramach indywidualnych planów wsparcia. Duże znaczenie dla odpowiedniego podejścia terapeutycznego do problemów mieszkańca niepełnosprawnego intelektualnie ma zatrudnienie w domu psychologa, który prowadzi następujące formy zajęć:

- terapię grupową - działanie poprzez społeczność terapeutyczną,
- terapię indywidualną,
- trening umiejętności interpersonalnych oraz kompetencji społecznych,,
- poradnictwo psychologiczne dla mieszkańców,
- poradnictwo psychologiczne dla pracowników - działania konsultacyjne dotyczące pracy z mieszkańcem sprawiającym problemy wychowawcze.

Kolejnym ważnym elementem w pracy z podopiecznymi jest systematyczny kontakt z psychiatrą, głównie pod kątem prowadzonej farmakoterapii psychiatrycznej. Opieka psychiatryczna realizowana jest 2x w tygodniu.

Duże znaczenie terapeutyczne w pracy z mieszkańcem mają organizowane spotkania społeczności terapeutycznej - 1x w tygodniu. Omawiane są na nich problemy dotyczące funkcjonowania mieszkańców, relacji pracownik - mieszkaniowiec. Dom zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy jednego pracownika socjalnego. Jego praca polega m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych podopiecznych, pomocy w osiągnięciu bardziej satysfakcjonującego poziomu i jakości życia poprzez wspomaganie w rozwiązywaniu problemów i pokonywaniu trudności. Pobudza aktywność społeczną i inspirowanie zadania samopomocowe. Współuczestniczy w inspirowaniu, opracowywaniu, wdrażaniu indywidualnych planów opieki nad mieszkańcem domu. Umożliwia zapoznanie się z przepisami prawnymi dotyczącymi domów mieszkańcom i ich rodzinom. Ponadto DPS zapewnia warunki do rozwoju samorządności mieszkańców domu.

Społeczność, środowisko mieszkańców reprezentuje Rada Domu składająca się z trzech osób (przewodniczący Rady Domu, jego zastępca oraz członek Rady Domu). Radę wybierają wspólnie mieszkańcy oraz pracownicy domu na spotkaniu społeczności terapeutycznej w głosowaniu jawnym spośród pięciu kandydatów podanych przez ogół. Kadencja Rady Domu trwa trzy miesiące. Jej działanie określa Procedura dotycząca funkcjonowania Rady Domu.

Zadania Rady Domu:

- podaje propozycje do tygodniowego planu zajęć terapeutycznych,
- jest przykładem dla współmieszkańców w zakresie przestrzegania regulaminu domu oraz harmonogramu dnia,
- przygotowuje się oraz prowadzi spotkania społeczności terapeutycznej,
- pomaga w organizowaniu imprez okolicznościowych,
- współuczestniczy w redagowaniu kroniki domu,
- dopinguje innych mieszkańców do samoobsługi, dbania o estetykę wyglądu zewnętrznego, aktywnej postawy świadczenia pomocy np. na rzecz mieszkańców o najniższej sprawności psychofizycznej,
- stara się o kształtowanie przyjaznej atmosfery wśród całej społeczności domu.

Kolejnym elementem pracy merytorycznej w domu pomocy społecznej są spotkania Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego, umożliwiające indywidualne rozpatrywanie bio-psycho-społecznego problemu każdego z mieszkańców. DPS w Bożenkowie utrzymuje kontakty ze środowiskiem lokalnym, umożliwiając mieszkańcom udział w imprezach zewnętrznych. Współpracuje z Gimnazjum w Żołędowie (m.in. biblioterapia, prezentacja programów okazjonalnych, spotkania z młodzieżą). Organizowane są również spotkania z zaprzyjaźnionymi DPS-ami w Koronowie, Gołuszcach i Wysokiej.

Dla podopiecznych organizowane są wycieczki zarówno do Bydgoszczy jak i poza granice województwa. W celu podtrzymywania czy nawiązania kontaktów z rodzinami organizowane są corocznie Spotkania Rodzin i Przyjaciół.

Dom Pomocy Społecznej w Koronowie

Przeznaczony dla 96 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. To placówka świadcząca usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązujących standardów, przeznaczona dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogących funkcjonować samodzielnie w środowisku.

DPS świadczy mieszkańcom takie usługi jak:

- 1) w zakresie warunków sanitarnych,
- 2) w zakresie wyżywienia i organizacji posiłków,
- 3) mieszkańcom nie posiadającym własnej odzieży i obuwia oraz możliwości zakupienia ich z własnych środków, DPS zapewnia odzież i obuwie dostosowane do jego potrzeb, pory roku oraz utrzymanie w czystości i wymianie w razie takiej potrzeby.
- 4) mieszkańcom Domu zapewnia się pomoc w utrzymaniu higieny osobistej, a w przypadku gdy sami nie są w stanie zapewnić sobie środków czystości i higienicznych,
- 5) w zakresie potrzeb opiekuńczych i wspomagających zapewnia się:
 - a) świadczenie pracy socjalnej dla mieszkańców:
 - udzielanie niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych,
 - pomoc w załatwianiu spraw indywidualnych mieszkańców (zameldowanie, dowody osobiste, konta depozytowe, przechowywanie rzeczy prywatnych i wartościowych itp.)
 - pochowanie zgodnie z wyznaniem zmarłego mieszkańca Domu.
 - b) udział w terapii zajęciowej:
 - zajęcia plastyczne/ tj. malowanie kolorowanek, rysowanie, wycinanie wg szablonu, wykonywanie kartek okolicznościowych, wykonywanie ozdób świątecznych, wykonywanie kwiatów z krepy itp.
 - choreoterapia/ tj. zabawy okolicznościowe, imprezy , bale karnawałowe itp.
 - terapia słowem/ tj. głośne czytanie, recytacje wierszy, pogadanki, dyskusje, rozmowy wspierające itp.
 - ludoterapia /tj. zabawy grupowe, imprezy integracyjne, spotkania terapeutyczne itp.
 - muzykoterapia /tj. słuchanie muzyki, śpiewanie piosenek, konkursy muzyczne itp.
 - silwoterapia /tj. wycieczki przyrodnicze, ścieżki dydaktyczne, grzybobranie itp.
 - ergoterapia /tj. zajęcia tkackie, rzeźba, hafciarstwo, wyszywanie, szydełkowanie
 - zajęcia kulinarne /tj. pieczenie ciast, gofrów, faworków, robienie sałatek itp.
 - integracja lokalna /tj. spotkania ze społecznością lokalną, ogniska itp.
 - c) udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
 - d) udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach pielęgnacyjnych:
 - e) udział w rehabilitacji leczniczej i usprawniającej,
 - f) podnoszenie sprawności i aktywizowanie mieszkańców domu:
 - g) umożliwienie zaspokojenia potrzeb religijnych, kulturalnych, lokalnych:

Dom zapewnia właściwą i efektywną realizację usług opiekuńczych i wspomagających poprzez: zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy pracownika socjalnego, psychologa lub umożliwienie kontaktu z psychologiem i psychiatrą w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Koronowie. Dom zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy odpowiednią ilość pracowników wchodzących w skład zespołu terapeutyczno-opiekuńczego zgodnie ze wskaźnikiem dla domu dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

W Domu Pomocy Społecznej działa zespół terapeutyczno-opiekuńczy, w skład którego wchodzi specjaliści zatrudnieni w DPS oraz pracownicy I-go kontaktu, którzy określają zakres usług świadczonych przez placówkę oraz indywidualne potrzeby mieszkańców. ZTO opracowuje i realizuje plany adaptacyjne, indywidualne plany wsparcia i rehabilitacji mieszkańca.

Dom Pomocy Społecznej w Koronowie współpracuje ze środowiskiem lokalnym w ramach: udziału w imprezach okolicznościowych, udziału w spartakiadach, uroczystościach, występach artystycznych, wolontariatu, świadczenia usług fryzjerskich itp.

z następującymi instytucjami :

- Zakładem Poprawczym i Schroniskiem dla Nieletnich w Koronowie,
- Szkołą Specjalną nr 3 w Koronowie,
- Miejsko Gminnym Ośrodkiem Kultury w Koronowie,
- Domami Pomocy Społecznej w Warzynie, Bożenkowie, Suchorączku,
- Urząd Miasta i Gminy Koronowo,

Zespół Szkół w Koronowie

Zadaniem Szkoły Specjalnej jest wszechstronny rozwój i rewalidacja społeczna uczniów oraz wychowanie ich na twórczych obywateli w stopniu dla nich dostępnym ze względu na rodzaj i stopień upośledzenia, a w szczególności przygotowanie do pracy, ukształtowanie zamiłowania i szacunku do pracy, rozbudzenie i umocnienie poczucia obowiązku i dyscypliny społecznej, wdrożenie do poszanowania mienia społecznego. Ponadto zadania szkoły to:

- tworzenie warunków zapewniających uczniowi komfort psychiczny i poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego oraz warunków i sytuacji sprzyjających i doskonalących jego umiejętności samoobsługowe oraz zaradność życiową,
- tworzenie warunków umożliwiających uczniom dokonywania właściwego wyboru kierunków przyszłej pracy lub form aktywności zawodowej poprzez: przeprowadzenie wstępnej oceny indywidualnych zdolności i preferencji oraz posiadanych już nawyków i umiejętności praktycznych, które powinny być uwzględnione w konstruowaniu indywidualnego programu edukacyjnego, przygotowanie bazy umożliwiającej uczniom: zapoznanie się z różnymi czynnościami pracy i formami aktywności zawodowej oraz ich wytworami, a także dokonanie samooceny własnych umiejętności i możliwości (po praktycznym poznaniu wybranych czynności pracy).
- organizowanie na terenie szkoły różnorodnych pracowni, umożliwiających realizację przysposobienia do pracy oraz wykorzystanie opanowanych umiejętności praktycznych w typowych i nowych sytuacjach,
- zapewnienie uczniom udziału w różnorodnych zajęciach rewalidacyjnych wspierających ich rozwój, zgodnie ze wskazaniami zawartymi w wielospecjalistycznej ocenie jego rozwoju,
- nawiązywanie kontaktu z instytucjami i zakładami pracy, w których uczniowie mogliby realizować zajęcia praktyczne lub w przyszłości uzyskać zatrudnienie.
- tworzenie warunków sprzyjających podejmowaniu przez uczniów samodzielnych inicjatyw i odpowiedzialnemu decydowaniu,

- podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności komunikowania się uczniów (w tym, jeśli to konieczne, wspomagających sposobów porozumiewania się), a także umiejętności czytania i pisanie (w miarę możliwości ucznia) oraz umiejętności matematycznych, przydatnych w dorosłym życiu,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku ucznia w środowisku społecznym, jako potencjalnego pracownika, klienta, użytkownika,
- umożliwianie uczniom udziału w aktualnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych oraz zapewnienie możliwości korzystania z różnorodnych form spędzania czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań i kreatywności ucznia,
- stwarzanie warunków do poznawania przyrody, wychowanie do życia w harmonii z przyrodą, kształtowanie postawy proekologicznej,
- tworzenie warunków do rozwijania kondycji fizycznej i troski o własne zdrowie, jako warunku niezbędnego do wykonywania pracy,
- przybliżanie tradycji i obyczajów lokalnych, narodowych, rozbudzanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionu, kraju,
- zapoznajanie uczniów z prawami człowieka i faktem, że niepełnosprawność intelektualna nie może być przyczyną żadnej dyskryminacji. Uczenie rozumienia swoich praw i umiejętności ich egzekwowania,
- zapoznanie uczniów z organizacją życia społecznego i podstawowymi zasadami funkcjonowania państwa.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., Nr 2046 z późn. zm.) niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o:

- o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia,
- o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób, które posiadają orzeczenia o inwalidztwie lub nie zdolności do pracy, o których mowa w art. 5 i 62 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- legitymacje osób niepełnosprawnych.

System orzekania o niepełnosprawności do celów pozarentowych realizowany jest przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, których zadaniem jest określenie stopnia naruszenia sprawności organizmu i konsekwencji tego stanu dla możliwości podjęcia pracy, pełnienia ról społecznych jakie każdy człowiek pełni stosownie do wieku, płci, uwarunkowań społecznych, kulturowych itp. oraz ograniczeń w samodzielnej egzystencji.

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy (PUP)

Powiatowy Urząd Pracy prowadzi aktywizację zawodową bezrobotnych i poszukujących pracy osób niepełnosprawnych. Przy realizacji zadań Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy współdziała z organami administracji rządowej i samorządów terytorialnych, organizacjami pozarządowymi, organizacjami osób bezrobotnych, radą zatrudnienia, organizacjami pracodawców, związkami zawodowymi oraz innymi instytucjami działającymi w sprawach promocji zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. W lipcu 2017 r. w PUP zarejestrowanych było 2 902 (w tym 1 715 kobiet) mieszkańców Powiatu Bydgoskiego, z czego 2 852 to osoby

bezrobotne, a 50 to osoby poszukujące pracy. Niepełnosprawni w liczbie 158 stanowili 5,5% osób bezrobotnych. Natomiast w grupie osób poszukujących pracy stanowili 36,0% (18 osób). Łącznie w ewidencji PUP w Bydgoszczy figuruje 176 osób niepełnosprawnych (w tym 80 kobiet). Osoby z zaburzeniami psychicznymi w liczbie 29 (w tym 16 kobiet) stanowią 16,5 % ogółu osób niepełnosprawnych.

Spółdzielnia Socjalna „Bydgoszczanka”

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651 z późn. zm.) przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:

- 1) społecznej reintegracji jej członków, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,
- 2) zawodowej reintegracji jej członków, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej.

Spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych

W dniu 15 listopada 2010 r. rozpoczęła swoją działalność Spółdzielnia Socjalna „Bydgoszczanka”. Jest to pierwsza taka spółdzielnia w Polsce utworzona przez dwa samorządy: Miasto Bydgoszcz oraz Powiat Bydgoski ziemski. Powstała ona na bazie Zakładu Robót Publicznych, który został zlikwidowany pod warunkiem utworzenia właśnie spółdzielni socjalnej.

Spółdzielnia Socjalna „Koronowianka”

Spółdzielnia Socjalna „Koronowianka” powstała na mocy uchwał: Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 27.11.2013 Nr XLII/400/13 oraz Rady Powiatu Bydgoskiego z dnia 28.11.2013 Nr 358/XXXII/13. Spółdzielnia Socjalna daje szansę na zatrudnienie osobom bezrobotnym często bez prawa do zasiłku, osobom niepełnosprawnym a tym samym uzyskania dochodu, poprawy sytuacji materialnej swojej rodziny. Praca w Spółdzielni wpływa na wzrost samooceny zatrudnionych w niej osób oraz uczestniczenia w życiu społecznym.

Ośrodki Pomocy Społecznej

Na terenie Powiatu Bydgoskiego funkcjonuje 8 ośrodków pomocy społecznej, które są jednostkami organizacyjnymi gmin powołanych do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w staraniach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Głównymi celami pomocy społecznej są:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,

- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej - dla osób nieposiadających dochodu lub o niskich dochodach w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA” w Białych Błotach

Celem „REVITY” jest niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym - szczególnie najuboższym mieszkańcom gminy Białe Błota. „REVITA” stanowi bardzo ważne narzędzie w pracy pracowników socjalnych ośrodka z niepełnosprawnym klientem i jego rodziną. Stanowi również istotne ogniwo w szeroko rozumianym procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Usługi świadczone przez Centrum są nieodpłatne, dlatego też kierowane są w pierwszej kolejności do podopiecznych GOPS. Zakres świadczonych usług przez „REVITA” to: poradnictwo społeczne i zawodowe dla osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, w tym udzielanie informacji o przysługujących uprawnieniach. Ponadto świadczone są porady i pomoc w wypełnianiu wniosków w zakresie właściwego orzecznictwa i wskazań w odniesieniu do rehabilitacji zawodowej i społecznej; dowóz niepełnosprawnych, podopiecznych GOPS /w szczególności osób samotnych, ubogich i nie posiadających własnego środka transportu/ na konsultacje lekarskie, zabiegi rehabilitacyjne, zabiegi chemioterapii, na posiedzenia komisji Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz przewóz do szpitala np. psychiatrycznego, zakładu opiekuńczo-rehabilitacyjnego, do Powiatowego Urzędu Pracy, dowóz części uczestników WTZ na zajęcia itp. / dotyczy to osób mogących podróżować w pozycji siedzącej;/ prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego; pomoc w organizowaniu usług opiekuńczo-gospodarczych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej; diagnoza struktury społeczeństwa gminy pod kątem niepełnosprawności i występujących potrzeb.

Zakład Aktywności Zawodowej w Białych Błotach (ZAZ) - Ośrodek Sportu i Rehabilitacji „OSiR”

Jest rozwiązaniem prawnym wprowadzonym ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (zwaną dalej ustawą o rehabilitacji). Głównym zadaniem realizowanym przez ZAZ jest rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. Status ZAZ jest instrumentem prawnym dostępnym wyłącznie dla instytucji oraz organizacji pracujących z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności zatrudniającymi osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, a po wejściu w życie ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej - także niektóre osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (u których stwierdzono autyzm, chorobę psychiczną lub upośledzenie umysłowe). ZAZ zaprojektowany został jako element trzystopniowego systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w którym osoby niepełnosprawne, które przeszły przez warsztaty terapii zajęciowej (zwane dalej WTZ) i są w stanie pracować, mogą podjąć zatrudnienie w ZAZ i tym samym uzyskać niezbędne kwalifikacje.

Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS)

Na terenie Powiatu Bydgoskiego funkcjonują 4 środowiskowe domy samopomocy, które są placówkami o charakterze dziennym (oznacza to, że działają 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie). Są to ŚDS w Cielu gmina Białe Błota, w Solcu Kujawskim, Gądeczu gmina Dobrcz oraz w Nowej Wsi Wielkiej.

Zgodnie z ustawą z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. Nr 930, z późn. zm.) środowiskowe domy samopomocy są ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi zwanych „uczestnikami”, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

ŚDS w Cielu

Jest placówką wsparcia osób niepełnosprawnych umysłowo, chorych psychicznie oraz doświadczających innych trudności emocjonalnych na skutek wydarzeń życiowych. Do ŚDS przyjmowane są osoby m.in. z depresją, schizofrenią, zespołem Downa, afazją, demencją.

Głównym celem placówki jest osiągnięcie przez uczestników optymalnego poziomu samodzielności w podstawowych sferach życia. Zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy odbywa się to poprzez udział podopiecznych w różnego rodzaju treningach prowadzonych pod okiem terapeutów m.in. treningu umiejętności funkcjonowania w życiu codziennym, treningu umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów oraz treningu umiejętności spędzania czasu wolnego. Ponadto uczestnicy zgodnie z możliwościami rozwijają swoje zainteresowania i uzdolnienia w trakcie zajęć manualnych i muzykoterapii. Rozwijają one wyobraźnię, usprawniają manualnie, korzystnie wpływają na poprawę koordynacji wzrokowo-ruchowej. Placówka położona jest w cichej i spokojnej okolicy, w pobliżu lasu, gdzie uczestnicy wspólnie z opiekunami mogą wychodzić na spacer, zrelaksować się oraz czerpać radość z obcowania z przyrodą.

ŚDS w Solcu Kujawskim

Jest domem dziennego pobytu przeznaczonym dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym. Najważniejszym celem działalności jest takie zaktywizowanie uczestników, aby w optymalny dla siebie sposób potrafili samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie. Osoby niepełnosprawne mają możliwość innego spojrzenia na swój problem, mogą przekonać się, że są pełnowartościowymi członkami społeczeństwa, uczestnicząc w jego wszelkich przejawach. Osobom korzystającym z usług domu oferowana jest m.in. pomoc w formie kontaktu z zespołem instruktorów terapii zajęciowej, psychologiem i pedagogiem. W roku 2015 13 osób z rozpoznaniem choroby psychicznej uczestniczyło w zajęciach ŚDS, natomiast w 2016 roku była to 1 osoba więcej.

ŚDS w Gądeczu

Jest ośrodkiem wsparcia typu dziennego przeznaczonym dla osób przewlekłe psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Wsparciem objętych jest 29 osób z terenu gminy Dobrcz. Zajęcia prowadzone są w pracowniach:

- kroju i szycia,
- stolarsko-ogrodniczej,
- rękodzieła i plastycznej,
- kulinarnej i gospodarstwa domowego,
- multimedialnej,
- teatralno-muzycznej.

Zespół wspierająco-rehabilitacyjny opracowuje postępowanie wspierająco-rehabilitacyjne, które obejmuje:

- trening umiejętności samoobsługi i zaradności życiowej i funkcjonowania w codziennym życiu,
- trening umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- trening umiejętności spędzania wolnego czasu,
- terapię zajęciową m.in. poradnictwo (w tym psychologiczne, pedagogiczne) oraz psychoterapię indywidualną i grupową.

ŚDS w Nowej Wsi Wielkiej

Placówka spełnia funkcję wspierającą, rehabilitacyjną, wychowawczą jak i integracyjną. Dom jest ogniwem oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i przewlekle chorych psychicznie, które mają poważne trudności w życiu codziennym, wymagają pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych. ŚDS przeznaczony jest dla 35 osób zaburzonych psychicznie. Na zajęcia prowadzone w placówce uczęszczają osoby, które:

- posiadają decyzję administracyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej przyznającą świadczenie w formie pobytu w ośrodku wsparcia - ŚDS,
- posiadają orzeczenie o niepełnosprawności lub opinię lekarza psychiatry czy psychologa ze wskazaniem do pobytu w ośrodku wsparcia,
- ukończyły 16 rok życia, nie zagrażają własnemu zdrowiu i życiu oraz zdrowiu innych osób,
- są zdolne do samodzielnego zaspokojenia podstawowych potrzeb związanych z samoobsługą i życiem codziennym.

Terapia zajęciowa odbywa się w następujących pracowniach:

- stolarsko-modelarskiej,
- krawiecko-dziwiarskiej,
- plastyczno-rękodzielniczej,
- edukacyjno-introligatorskiej,
- gospodarstwa domowego.

Zajęcia prowadzone w ŚDS mają na celu kształtowanie odpowiedzialności, umiejętności współpracy i komunikowania się w grupie, a przede wszystkim aktywizację społeczną i zawodową. Realizacja tych zadań dokonuje się poprzez postępowanie wspierająco-rehabilitacyjne zespołu pracowników, które obejmuje:

- trening umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- trening umiejętności samoobsługi i zaradności życiowej,
- trening spędzania wolnego czasu,
- terapię zajęciową.

Punkt Interwencji Kryzysowej

W gminie Sicienko prowadzony jest Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym porad udziela psycholog. Celem punktu jest niesienie pomocy osobom znajdujących się w sytuacjach kryzysu, doświadczającym przemocy, poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych. Z pomocy mogą korzystać m.in. osoby w kryzysie (wynikającym głównie z problemów rodzinnych, wychowawczych czy związanych ze śmiercią bliskich osób), sprawcy przemocy itp.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu bydgoskiego

Ważną rolę w zakresie wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin pełnią organizacje pozarządowe. Nikt lepiej nie zna środowiska osób z zaburzeniami psychicznymi jak oni sami poprzez organizowanie się w związki, fundacje i stowarzyszenia oraz działanie w zakresie wsparcia, samopomocy, rozwijania współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi placówkami. Te organizacje najlepiej znają potrzeby swoich podopiecznych i najskuteczniej je zaspokajają.

Działalność organizacji pozarządowych stanowi bardzo cenny element uzupełniający i wspierający wszelkie działania podejmowane na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Dla samorządu terytorialnego sektor pozarządowy jest partnerem co najmniej w trzech płaszczyznach: po pierwsze reprezentuje społeczność lokalną, wyraża jej potrzeby, dążenia i oczekiwania, po drugie świadczy pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej oraz po trzecie wprowadza nowe, często alternatywne sposoby działania.

Doświadczenia wskazują, iż działalność organizacji pozarządowych winna być wspierana, integrowana i koordynowana.

Z analizy materiałów przekazanych przez Gminy oraz danych Powiatu Bydgoskiego wynika, iż spośród wszystkich organizacji pozarządowych, które swoim działaniem obejmują mieszkańców Powiatu Bydgoskiego, wsparcia w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi udzielają trzy organizacje pozarządowe tj.:

- Katolickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Specjalnej Troski i Ich Rodzin im. Św. Maksymiliana Kolbego w Bydgoszczy (zasięgiem działania obejmuje gminę Sicienko),
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin” w Solcu Kujawskim (działające w ramach Środowiskowego Domu Samopomocy),
- Stowarzyszenie Rehabilitacji i Turystyki „Na Szlaku” w Koronowie,
- Stowarzyszenie Pomocy na Rzecz Rodzin w Nowej Wsi Wielkiej.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi spełniają szereg ról, w tym:

- określają potrzeby i priorytety dotyczące życia osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyczyniają się do podnoszenia świadomości społeczeństwa i propagowania zmian,
- kształtują postawy sprzyjające społecznej integracji i przeciwdziałają społecznemu wykluczeniu,
- stwarzają możliwości rozwijania umiejętności w różnych dziedzinach oraz zapewnienia swoim członkom wzajemnego wsparcia i wymianę informacji,
- reprezentują środowiska osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzą działania w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej na rzecz swoich członków.

III. Cele Programu wraz z harmonogramem zadań

Cel główny 1 - Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb

I.1. Cel szczegółowy	Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.1.1.	Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży.	Program stanowi - zał. Nr 1 W pozostałym zakresie - zadanie nie będzie realizowane	Zespół Koordynujący	Zrealizowane	-
1.1.2.	Utworzenie CZP zgodnie z zasadami zawartymi w załączniku do Rozporządzenia w sprawie NPOZP	Zadanie nie będzie realizowane.	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Brak środków finansowych

Upowszechnienie różnicowanych form pomocy i oparcia społecznego					
1.2. Cel szczegółowy					
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.2.1.	Aktualizacja poszerzenia, różnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.	Nie dotyczy	Zadanie samorządów gminnych własne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
1.2.2.	Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	-	-	-	-
1.2.3.	Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej: • dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, • dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Realizacja ciągła	Nie dotyczy

		• dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży, • dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”			
--	--	---	--	--	--

1.3. Cel szczegółowy	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.3.1.	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym zaburzeniami psychicznymi	1. Diagnoza niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi (odbycie rozmów informacyjno-doradczych ze wszystkimi osobami z zaburzeniami psychicznymi celem rozpoznania potrzeb w zakresie aktywizacji zawodowej, opracowanie Indywidualnych Planów Działania dla osób zainteresowanych aktywizacją zawodową) celem dostosowania działań PUP do faktycznych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi określonych w oparciu o wyniki diagnozy. 2. Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w celu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu, miejsca zatrudnienia, kierunku przekwalifikowania lub instrumentu aktywizacji zawodowej. 3. Kształtowanie postaw gotowości do podjęcia pracy wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi poprzez:	Powiatowy Urząd Pracy	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	

		- organizowanie szkoleń z zakresu poszukiwania pracy, - warsztaty aktywnego poszukiwania pracy dla osób niepełnosprawnych, - ułatwienie dostępu do informacji i elektronicznych baz danych pozwalających na zdobycie umiejętności skutecznego poszukiwania pracy. 4. Organizacja szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w zawodach deficytowych na lokalnym rynku pracy celem uzyskania/ uzupełnienia/ zmiany kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz zwiększenia szans na uzyskanie zatrudnienia.			
1.3.2.	Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promowanie zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	1. Opracowanie materiałów informacyjnych kierowanych do pracodawców promujących zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi - ulotki informacyjne, - plakaty, - pisma adresowane bezpośrednio do pracodawców. 2. Konferencje i szkolenia dla pracodawców. 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi oraz z placówkami służby zdrowia (Oddział Psychiatryczny Szpitala Uniwersyteckiego im. A. Jurasza, Wojewódzka Poradnia Zdrowia Psychicznego) w zakresie rehabilitacji	Powiatowy Urząd Pracy we współpracy z partnerami	Realizacja ciągu w trakcie trwania Programu	

		zawodowej i społecznej 4. Kampania informacyjna w mediach (prasa, rtv, internet).		
1.3.3.	Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy	1. Świadczenie usług z zakresu pośrednictwa pracy, w tym pracy za granicą (EURES) dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi. 2. Współpraca z Polską Organizacją Pracodawców Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności w zakresie pośrednictwa pracy. 3. Współorganizacja, uczestnictwo w targach pracy oraz innych przedsięwzięciach związanych z problematyką rynku pracy osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z agencjami zatrudnienia w zakresie pośrednictwa pracy, w tym pracy tymczasowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 5. Organizowanie subsydiowanych miejsc zatrudnienia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie - robót publicznych, - prac interwencyjnych, - prac społecznie użytecznych, - refundacji kosztów wyposażenia/ doposażenia stanowisk pracy. 6. Organizowanie miejsc stażowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 7. Organizacja spotkań informacyjnych	Powiatowy Urząd Pracy	Nie dotyczy
				Nie dotyczy

		dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. 8. Udzielanie pomocy finansowej w formie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności. 9. Promocja wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zasad ekonomii społecznej, w tym tworzenia spółdzielni społecznych oraz zatrudnienia w spółdzielniach społecznych: - szkolenia zawodowe i biznesowe dla przyszłych członków spółdzielni społecznych, - udzielanie dotacji na wkład do spółdzielni społecznych, - refundacja składek na ubezpieczenie społeczne pracowników spółdzielni społecznych.			
--	--	---	--	--	--

Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy					
1.4. Cel szczegółowy					
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.4.1.	Powołanie lub kontynuacja lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu	Powołanie Zespołu Koordynującego opracowanie Programu - Uchwała nr 292/2017 Zarządu Powiatu Bydgoskiego z dnia 8 czerwca 2017 r.	Zarząd Powiatu Bydgoskiego	Zadanie zrealizowane	-
1.4.2.	Opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2017-2022	Zespół Koordynujący	Zadanie zrealizowane	-
1.4.3.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Zgodnie z zapisami Harmonogramu zadań PPOZP na lata 2017-2022	Realizacja - podmioty wskazane jako wykonawcy poszczególnych celów. Koordynowanie i monitorowanie - Lokalny Zespół Koordynujący	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Opracowanie i przedstawienie Zarządowi Powiatu Bydgoskiego sprawozdania z funkcjonowania PPOZP - począwszy od roku 2019. Przygotowanie i przedłożenie wymaganych sprawozdań zewnętrznych

1.4.4.	Przygotowanie i udostępnianie mieszkańcom oraz samorządowi województwa, aktualizowanego corocznie przewodnika, informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dal osób z zaburzeniami psychicznymi	Opracowanie przewodnika w formie elektronicznej i zamieszczenie go na stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy, Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy.	Wydział Rozwoju i Funduszy Europejskich, przy współpracy Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, NFZ oraz gmin Powiatu Bydgoskiego.	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Począwszy od roku 2018
--------	--	---	--	--	------------------------

Cel główny 2 - zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb

2.1. Cel szczegółowy	Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
2.1.1.	Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne poprzez udzielanie dzieciom, młodzieży i rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Zgodnie z zakresem działania placówki.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy Zespół Koordynujący	Realizacja ciągła	- Począwszy od roku 2018
2.1.2.		Dodatkowo zorganizowanie raz na dwa lata konferencji promującej zdrowie psychiczne i poruszającej problemy osób chorujących oraz ich rodzin. Działania pedagogów i psychologów szkół, dla których organem prowadzącym jest Powiat Bydgoski oraz pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzenie indywidualnych terapii i psychoterapii przez Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Koronowie z filią w Bydgoszczy.			
	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży		Dyrektorzy szkół, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy	Realizacja ciągła	Działania w przedшкоlnych i szkołach podstawowych stanowią zadania samorządu gminnego - nie zostały uwzględnione w POZP.

IV. Monitoring i sprawozdawczość:

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdania, co 2 lata, poczynając od 2019 r. podmiotów zaangażowanych w jego realizację i wskazanych w harmonogramie zadań PPOZP, jako jednostki odpowiedzialne. Co 2 lata, w ramach monitoringu, Zespół Koordynujący realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, dokona dokładnej analizy realizacji programu. Przewodniczący Zespołu Koordynującego odpowiada za przedstawienie sprawozdania z Programu za poprzedni rok Staroście Bydgoskiemu do 30 kwietnia.

Co 2 lata, w terminie do 15 maja, Powiat Bydgoski będzie przysyłał ministrowi właściwemu do spraw zdrowia lub wskazanemu przez niego podmiotowi, sprawozdanie z wykonania zadań objętych harmonogramem realizacji Programu w roku poprzednim. Powiat Bydgoski będzie także corocznie publikował zaktualizowany przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Podmiot koordynujący:

Wydział Rozwoju i Funduszy Europejskich.

Podmioty uczestniczące:

- Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy,
- Zespół Szkół w Koronowie,
- Dom Pomocy Społecznej w Koronowie,
- Dom Pomocy Społecznej w Bożenkowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Solcu Kujawskim.

Składowymi Powiatowego Programu jest:

1. program zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP (centrów zdrowia psychicznego) oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie (zał. nr 1),

**Program zwiększenia dostępności i zmniejszenia
nierówności w dostępie do różnych form
środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej,
w tym rozwoju CZP (centrów zdrowia psychicznego)
oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej
dla dzieci i młodzieży w powiecie
na lata 2017-2022**

Model środowiskowej opieki psychiatrycznej w Powiecie Bydgoskim

Cele:

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie jego zaburzeniom - wiedza i umiejętności przydatnych dla osiągnięcia dobrego samopoczucia psychicznego, przezwyciężanie kryzysów życiowych w pracy, domu, wspólnocie.
2. W kierunku opieki psychiatrycznej według modelu środowiskowego - dostępność, równość i godność w leczeniu dla osób cierpiących. Wsparcie lokalnej wspólnoty i uczestnictwo w jej życiu.
3. Prowadzenie badań i monitorowanie efektów pracy - uporządkowanie wiedzy na temat zdrowia psychicznego i związanych z nim problemów.

Założenia:

1. rozwój alternatywnych rozwiązań i programów środowiskowych,
2. integrację z ośrodkami podstawowej opieki zdrowotnej,
3. integrację z systemem opieki społecznej i środowiskowej.

Zasoby leczenia psychiatrycznego obejmujące Miasto i Powiat

Bydgoszcz

I. Opieka Czynna - Poradnie Zdrowia Psychicznego

1. **Poradnia Leczenia Nerwicy i Zaburzeń Osobowości w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej - „Sanitas” - Spółdzielnia Pracy Lekarzy Specjalistów, ul. Dworcowa 110**
2. **Poradnia Zdrowia Psychicznego w Przychodni „Akademickiej” Sp. z o.o, ul. Ks. H. Kołłątaja 9**

W poradni świadczone są usługi w zakresie porad psychiatrycznych i psychologicznych:

- konsultacje,
- badania,
- leczenie,
- specjalistyczne testy,
- psychoterapia.

3. **Poradnia Psychiatryczna w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Micro-Med” prowadzonym przez Grażynę Dąbrowską, ul. Wańkowicza 1**
4. **NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego „Stawowa” utworzony przez PZP „Stawowa” sp. z o.o., ul. Stawowa 1**

Świadczenia udzielane są pacjentom ubezpieczonym w NFZ oraz nieubezpieczonym (odpłatnie) w następujących poradniach:

- Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych,
- Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci,
- Poradni Psychologicznej,
- Oddziale Dziennym dla Dorosłych,
- Oddziale Dziennym dla Dzieci i Młodzieży,
- Poradni Leczenia Uzależnień,
- Zespole Leczenia Środowiskowego.

5. Poradnia Zdrowia Psychicznego MSWiA, ul. Kopernika 14

Poradnia zajmuje się:

- terapią indywidualną,
- terapią rodzinną,
- interwencją w kryzysie,
- zaburzeniami po stresie urazowym,
- doradztwem w sytuacjach nowych i trudnych,
- doborem i selekcją kadr dla Policji, SW, PSP, ABW, Straży Miejskiej,
- badaniami kierowców - pracownia psychotechniczna ma uprawnienia do badań wszystkich kierowców (wpis do ewidencji wojewody),
- badaniami na broń (wszyscy psycholodzy są na liście uprawnionych Komendanta Wojewódzkiego Policji),
- badaniami kuratorów, sędziów, prokuratorów.

6. Poradnia Zdrowia Psychicznego - Szpital Wojskowy, ul. Powstańców Warszawy 5

Celem pracy lekarzy w poradni jest niesienie najwyższej jakości pomocy chorym i potrzebującym, cierpiącym z powodu dolegliwości psychicznych, oraz ich rodzinom.

Klinika Psychiatryczna świadczy pomoc medyczną zarówno dla żołnierzy, jak i cywilnego społeczeństwa Bydgoszczy i województwa kujawsko-pomorskiego w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia.

7. Zespół Poradni - Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. Antoniego Jurasza, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 9

W skład Zespołu Poradni wchodzi:

- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży,
- Poradnia Psychologiczna,
- Poradnia Leczenia Uzależnień.

Poradnie zapewniają kompleksową diagnostykę, różnicowanie i farmakologiczne i psychoterapeutyczne leczenie zaburzeń, m.in. depresyjnych, psychotycznych i afektywnych. Zapewniają terapię indywidualną i rodzinną, jak również małżeńską. Opieką ambulatoryjną objęci są również pacjenci uzależnieni od alkoholu i substancji psychoaktywnych. Różnorodność form opieki nad chorymi z zaburzeniami psychicznymi pozwala na zachowanie płynności leczenia od ambulatoryjnego poprzez leczenie środowiskowe i oddziały dzienne do stacjonarnych dla chorych wymagających intensywnego leczenia i opieki w warunkach całodobowych.

8. Poradnia Psychologiczna - Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Bizuela, ul. Ujejskiego 75

Poradnia ma podpisaną umowę z NFZ. W ramach tej umowy udzielana jest pomoc psychologiczna dzieciom, młodzieży oraz osobom dorosłym.

9. Poradnia Psychologiczna - Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka, ul. dr Izabeli Romanowskiej 2

10. Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego, ul. Sułkowskiego 58A

- a) Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych,
- b) Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży.

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych

Stanowi integralną strukturę jednostki jaką jest Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego w Bydgoszczy. Zespół tworzy szeroka grupa specjalistów z dziedziny psychiatrii dorosłych - zarówno lekarzy jak i psychologów. Dzięki systematycznym szkoleniom podnoszą oni swoje kwalifikacje i umiejętności, mogą więc precyzyjnie leczyć,

diagnozować i udzielać wsparcia tym wszystkim pacjentom, którzy tego potrzebują i oczekują. Organizowane są sesje psychoterapeutyczne zarówno indywidualne jak i grupowe. Ponadto współdziałają poprzez funkcję asystenta socjalnego z szeregiem pośrednich form opieki psychiatrycznej między innymi środowiskowymi domami samopomocy, klubami pacjenta, warsztatami terapii zajęciowej, domami pomocy społecznej, ośrodkami do zwalczania przemocy w rodzinie, itp. Rejestracja do poradni jest telefoniczna lub może odbywać się osobiście. Zespół psychologów Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych udziela następujących specjalistycznych form pomocy psychologicznej:

- poradnictwo psychologiczne w zakresie sytuacji kryzysowych i problemów adaptacyjnych,
 - psychoedukacja w zakresie określonych chorób i zaburzeń psychicznych oraz w innych problemach psychologicznych,
 - psychoterapia indywidualna krótko i długoterminowa dla osób z zaburzeniami:
 - zespołem lęku uogólnionego,
 - napadami paniki lękowej,
 - zaburzeniami depresyjnymi,
 - zaburzeniami osobowości.
- psychoterapia jest prowadzona w konwencji poznawczo-behawioralnej i psychodynamicznej,
- wykonywanie badań psychologicznych:
 - diagnostyka zaburzeń funkcji poznawczych, zaburzeń pamięci,
 - ocena poziomu intelektualnego.

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży

Posiada długoletnie tradycje w diagnozowaniu i leczeniu dzieci i młodzieży. W zespole są zarówno osoby z długoletnim doświadczeniem zawodowym jak i osoby młode wnoszące do zespołu swój zapał i optymizm terapeutyczny. Opieką objęte są dzieci i młodzież z całego województwa kujawsko-pomorskiego oraz województw sąsiednich. Zapewniona jest opieka specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży oraz psychologów, psychoterapeutów i logopedów. Rejestracja do poradni jest telefoniczna lub osobiście.

Powiat Bydgoski

- 1. Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej - Poradnia Zdrowia Psychicznego, ul. Paderewskiego 33, Koronowo**
- 2. Prywatny gabinet lekarski Kucharski Robert, ul. Powstańców 7, Solec Kujawski**

II. Opieka Czynna - Oddziały dzienne

1. Szpital Uniwersytecki im. A. Jurasza, ul. M. Skłodowskiej-Curie 9

a) Oddział Dzienny Psychiatryczny

Liczba miejsc: 20

b) Oddział Psychiatryczny

Liczba łóżek: 26

Leczone schorzenia:

- organiczne zaburzenia psychiczne włącznie z zespołami objawowymi,
- zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem środków (substancji) psychoaktywnych,
- schizofrenia, zaburzenia typu schizofrenii (schizotypowe) i urojeniowe,

- zaburzenia nastroju (afektywne),
- zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną (somatoform),
- zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi,
- zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych,
- upośledzenie umysłowe,
- zaburzenia rozwoju psychicznego (psychologicznego),
- zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym,
- nieokreślone zaburzenia psychiczne,
- symptomy i objawy chorobowe dotyczące poznawania, postrzegania, stanu emocjonalnego oraz zachowania.

Na Oddziale prowadzona jest diagnostyka i leczenie powyższych zaburzeń. Prowadzona jest także psychoterapia indywidualna oraz zajęcia psychoedukacyjne, zabiegi elektrowstrząsowe, terapia grupowa z elementami arteterapii (obejmuje ona następujące obszary działań: terapia przez sztuki plastyczne, muzykoterapia, choreoterapia, relaksacja i trening twórczego myślenia). Przyjęcie odbywa się na podstawie skierowania od lekarza psychiatry oraz rozmowy kwalifikacyjnej z Koordynatorem Oddziału w każdy pracujący dzień tygodnia.

c) Zespół Leczenia Środowiskowego

Zajmuje się leczeniem chorego w jego środowisku domowym przy współdziałaniu i edukacji członków najbliższej rodziny. Taka forma opieki pozwala na utrzymanie dotychczasowych relacji rodzinnych i społecznych. Zapobiega powstawaniu choroby szpitalnej, pomaga rodzinie lepiej poznać i zrozumieć chorobę.

2. NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego „Stawowa” utworzony przez PZP „Stawowa” sp. z o.o., ul. Stawowa 1

Oddział Dzienny Psychiatryczny dla Dorosłych

Cele pobytu w oddziale dziennym:

- diagnoza i terapia zaburzeń psychicznych,
- wsparcie w okresie choroby,
- złagodzenie objawów chorobowych i zapobieganie ich nasilaniu się,
- poprawa w zakresie rozpoznawania, nazywania i wyrażania własnych emocji,
- wzrost samooceny,
- wzrost świadomości przyczyn własnych zachowań,
- wypracowanie umiejętności dostrzegania swoich mocnych stron i wykorzystywania ich w codziennym funkcjonowaniu,
- nabycie umiejętności radzenia sobie w stresujących sytuacjach.

Oddział Dzienny zapewnia:

- opiekę lekarską,
- opiekę pielęgniarską,
- psychoterapię grupową,
- psychoterapię indywidualną,
- trening umiejętności społecznych,
- muzykoterapię,
- relaksację,
- terapię poprzez sztukę,

- terapię zajęciową,
- psychoedukację,
- uczestniczenie w okazjonalnych wydarzeniach artystycznych naszego miasta, grupowych wyjściach do muzeum lub galerii.

Pobyt w Oddziale Dziennym trwa do 12 tygodni. W tym czasie pacjenci korzystają z pomocy lekarzy specjalistów, uczestniczą w psychoterapii indywidualnej i grupowej, muzykoterapii, terapii pracą i sztuką. Wykonują prace z zakresu rękodzieła artystycznego, przygotowują posiłki, sami dokonują zakupów, chodzą na wystawy, realizują wszelkie formy życia społecznego. Spędzają na oddziale po 6 godzin dziennie przez 5 dni w tygodniu, realizując indywidualnie opracowany program terapeutyczny. Kadre Oddziału stanowią specjaliści w zakresie leczenia psychiatrycznego.

Z pobytu na Oddziale Dziennym mogą korzystać pacjenci skierowani do Oddziału przez lekarza spoza Poradni np. lekarza prowadzącego podczas pobytu w szpitalu, lekarza leczącego lub lekarza rodzinnego. Mogą również zgłosić wolę uczestnictwa w terapii Oddziału Dziennego bezpośrednio u lekarza oddziału czy lekarza pracującego w Poradni „Stawowa”. Przyjęcie na Oddział odbywa się na podstawie spotkania kwalifikacyjnego prowadzonego przez personel Oddziału. Pobyt na Oddziale jest bezpłatny dla pacjentów objętych ubezpieczeniem zdrowotnym. Poradnia ma podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia na prowadzenie Oddziału Dziennego.

Oddział Dzienny Psychiatryczny dla Dzieci i Młodzieży

Z pobytu na Oddziale Dziennym mogą korzystać pacjenci skierowani do Oddziału, np. przez lekarza psychiatrę, lekarza leczącego w poradni specjalistycznej, pediatrycznej czy rejonowej, oraz podczas pobytu w szpitalu.

Rodzice bądź prawni opiekunowie mogą również zgłosić wolę uczestnictwa dziecka w terapii Oddziału Dziennego bezpośrednio u lekarza Oddziału albo innego lekarza pracującego w Poradni "STAWOWA". Przyjęcie na Oddział odbywa się na podstawie spotkania kwalifikacyjnego prowadzonego przez personel Oddziału.

Pobyt na Oddziale jest bezpłatny dla pacjentów objętych ubezpieczeniem zdrowotnym. Poradnia ma podpisaną umowę z NFZ.

Oddział Dzienny Psychiatryczny dla Dzieci przy NZOZ Poradni Zdrowia Psychicznego „STAWOWA” to miejsce dające możliwość korzystania z terapii i rehabilitacji psychiatrycznej dzieciom w wieku od 4 do 16 lat, których stan zdrowia nie wymaga hospitalizacji całodobowej.

Celem pracy Oddziału jest osiągnięcie zdrowia dzieci, poprawy ich funkcjonowania, polepszenia samopoczucia, poprawy jakości relacji w rodzinie i szkole.

Zajęcia odbywają się w elastycznie ustalanych ramach czasowych adekwatnie do potrzeb dzieci i ich rodzin, po czym mali pacjenci wracają do swojego środowiska, domu, najbliższych.

Pacjentom, którzy przebywają w Oddziale oferowana jest:

- psychoterapia indywidualna i grupowa, rodzinna,
- porada lekarza psychiatry,
- terapia zajęciowa:
 - arteterapia - zajęcia plastyczne, rękodzieło itp.,
 - relaksacja połączona z muzykoterapią,
 - trening szybkiego i efektywnego przyswajania wiedzy.
- gimnastyka, w tym kinezylogia edukacyjna oraz praca metodą ruchu rozwijającego V. Sherborne,
- biblioterapia, zwłaszcza bajkoterapia - zajęcia grupowe z książką,

- praca z logopedą.

Zajęcia te mają na celu wspomaganie i uzupełnianie pracy psychologów, pedagogów, psychiatrów.

3. Centrum Medyczne Gizińscy, ul. Leśna 9A

To jeden z nielicznych, prywatnych ośrodków w Polsce, który świadczy usługi psychiatryczne w oparciu o:

- a) ambulatorium psychiatryczne,
- b) oddział dzienny psychiatryczny,
- c) oddział stacjonarny.

Oddział dzienny psychiatryczny

- ogólnopsychiatryczny,
- rehabilitacyjny,
- leczenia zaburzeń nerwicowych, które zapewniają pośrednią formę hospitalizacji między oddziałem całodobowym a opieką ambulatoryjną.

Oddziały kierują swoją ofertę terapeutyczną do pacjentów z procesami psychotycznymi, zaburzeniami nastroju, zaburzeniami uwarunkowanymi organicznymi zmianami w ośrodkowym układzie nerwowym oraz zaburzeniami lękowymi, związanymi ze stresem (adaptacyjnymi), somatyzacyjnymi, odżywiania, zaburzeniami nawyków i impulsów, czy zaburzeń osobowości i zachowania dorosłych.

Oddział Dzienny w Centrum Medycznym Gizińscy funkcjonuje od 2003 roku. Przez ten czas zajęcia na Oddziałach Dziennych odbywają się od poniedziałku do piątku w stałych godzinach od 8:00 do 14:00. Czas leczenia wynosi około 3 miesiące. Jego celem jest uzyskanie poprawy stanu psychicznego i funkcjonowania w rolach społecznych na poziomie niewymagającym dalszej hospitalizacji oraz utrzymania komfortu życia pomimo choroby w oparciu o pomoc ambulatoryjną po wypisie z oddziału.

Pacjenci i personel tworzą wspólną społeczność terapeutyczną. Pacjenci otrzymują opiekę lekarską związaną z diagnostyką i farmakoterapią zaburzeń psychicznych, opiekę pielęgniarską oraz diagnostykę i opiekę psychologiczną oraz psychoterapeutyczną. **W ramach oddziaływań terapeutycznych prowadzona jest:** psychoterapia grupowa, indywidualne wsparcie psychologiczne, muzykoterapia, psychorysunek, arteterapia, relaksacja, zajęcia fizyczne w klubie sportowym, kino filmów terapeutycznych i podróźniczych, prowadzone są spotkania psychoedukacyjne, mające na celu zrozumienie istoty choroby psychicznej i związanych z nimi ograniczeń oraz grupy treningowe wspomagające umiejętności społeczne, w zakresie komunikacji międzyludzkiej, radzenia sobie ze stresem czy emocjami.

Psychodynamiczna psychoterapia grupowa prowadzona jest w okresie od września do czerwca. Jej celem jest doprowadzenie do zmian, które pozwolą na usunięcie lub zmniejszenie nasilenia objawów chorobowych i przeżywanego cierpienia. Ma długą, udokumentowaną przeszłość, jako bardzo skuteczna forma psychoterapii. Jest równie pomocna jak terapia indywidualna, a w niektórych przypadkach przewyższa ją pod tym względem, zwłaszcza jeśli wsparcie społeczne i uczenie o relacjach interpersonalnych są ważnymi celami leczenia. Ogromna większość osób, które uczestniczą w terapii grupowej, odnosi z tego istotne korzyści. Zalecana wobec zaburzeń lękowych, zaburzeń osobowości oraz w momencie przeżywania sytuacji kryzysowych.

Terapia grupowa umożliwia:

- poprawę relacji i komunikacji z innymi;

- szczere i bezpośrednie wypowiadanie się o uczuciach oraz lepsze ich zrozumienie dzięki przyjrzeniu się wzorcom bycia z innymi w grupie i na zewnątrz grupy;
- zrozumienie myśli, uczuć i zachowań innych ludzi;
- uzyskanie większej pewności siebie, lepszego obrazu własnej osoby;
- otrzymanie oraz udzielanie wsparcia i informacji zwrotnych;
- uzyskanie wglądu w swoje myśli, uczucia i własnej osoby oraz wyższej samooceny;
- przeżycie osobistej zmiany w grupie z nadzieją na przeniesienie nabytych umiejętności do swojego codziennego życia.

Zgadzając się na uczestnictwo w psychoterapii grupowej, uczestnicy decydują się na rozpoczęcie procesu dawania i otrzymywania wsparcia oraz pracy na rzecz pożądaných zmian w życiu osobistym.

Oddział psychiatryczny stacjonarny

- psychiatryczny ogólny,
- oddział leczenia zaburzeń nerwicowych.

Na oddziale zapewniona jest całodobowa opieka nad Pacjentami, którzy kierowani są do niego w trybie planowym oraz nagłym. Oddziały kierują swoją ofertę terapeutyczną do Pacjentów z procesami psychotycznymi, zaburzeniami nastroju, zaburzeniami uwarunkowanymi organicznymi zmianami w ośrodkowym układzie nerwowym, towarzyszącym uzależnieniem od alkoholu i substancji psychoaktywnych, zaburzeniami lękowymi, związanymi ze stresem (adaptacyjnymi), somatyzacyjnymi, odżywiania, zaburzeniami snu, zaburzeniami nawyków i impulsów oraz zaburzeń osobowości i zachowania dorosłych.

Aktualnie na oddziale jest łącznie 55 łóżek oraz hospitalizacje są objęte umową z Narodowym Funduszem Zdrowia, dla Pacjentów nieobjętych ubezpieczeniem NFZ istnieje możliwość pobytów komercyjnych tzn. płatnych przez Pacjenta.

Od 2015r. w obrębie Centrum Medycznego Gizińscy funkcjonuje ponadto Izba Przyjęć Psychiatryczna, w której całodobowo udzielane są konsultacje psychiatryczne w stanach nagłych. Izba Przyjęć w ramach obsługi medycznej zapewnia przeprowadzenie badania lekarskiego dla oceny wskazań zdrowotnych do leczenia szpitalnego i kwalifikacji pacjenta do odpowiedniego ze względu na rodzaj schorzenia oddziału szpitalnego lub innego właściwego zakładu opieki zdrowotnej oraz udziela w razie potrzeby pomocy doraźnej chorym, którzy nie zostali zakwalifikowani do leczenia szpitalnego lub zostali zakwalifikowani do leczenia w innym terminie.

Celem leczenia w warunkach oddziału stacjonarnego jest uzyskanie poprawy stanu psychicznego i funkcjonowania w rolach społecznych na poziomie niewymagającym dalszej hospitalizacji oraz utrzymania komfortu życia pomimo choroby w oparciu o pomoc ambulatoryjną po wypisie z oddziału.

Pacjenci i personel tworzą wspólną społeczność terapeutyczną. Pacjenci otrzymują opiekę lekarską związaną z diagnostyką i farmakoterapią zaburzeń psychicznych, opiekę pielęgniarską oraz diagnostykę i opiekę psychologiczną oraz psychoterapeutyczną.

W ramach oddziaływań terapeutycznych prowadzona jest: psychoterapia grupowa, indywidualne wsparcie psychologiczne, muzykoterapia, psychorysunek, arteterapia, relaksacja, zajęcia fizyczne w klubie sportowym, kino filmów terapeutycznych i podróżniczych, prowadzone są spotkania psychoedukacyjne, mające na celu zrozumienie istoty choroby psychicznej i związanych z nimi ograniczeń, oraz grupy treningowe, wspomagające umiejętności społeczne, w zakresie komunikacji, radzenia sobie ze stresem, czy emocjami.

Część Pacjentów przebywających na oddziale po wstępnej kwalifikacji uczestniczy w psychoterapii grupowej prowadzonej równolegle do pozostałych oddziaływań terapeutycznych. Jej celem jest doprowadzenie do zmian, które pozwolą na usunięcie lub zmniejszenie nasilenia objawów chorobowych i przeżywanego cierpienia. Jest równie pomocna jak terapia indywidualna, a w niektórych przypadkach przewyższa ją pod tym względem, zwłaszcza, jeśli wsparcie społeczne i uczenie o relacjach interpersonalnych są ważnymi celami leczenia. Ogromna większość osób, które uczestniczą w terapii grupowej, odnosi z tego istotne korzyści. Zalecana wobec zaburzeń lękowych, zaburzeń osobowości oraz w momencie przeżywania sytuacji kryzysowych.

III Opieka Czynna - oddziały stacjonarne

1. Szpital Uniwersytecki im. A. Jurasza, ul. M. Skłodowskiej-Curie 9

a) Oddział Dzienny Zaburzeń Lękowych i Afektywnych

Liczba miejsc: 10

W oddziale prowadzona jest diagnostyka i kompleksowe leczenie zaburzeń afektywnych, lękowych i osobowości. Pacjenci poza leczeniem farmakologicznym uczestniczą w grupowej terapii zajęciowej z elementami arteterapii. Przyjęcie odbywa się na podstawie skierowania od lekarza psychiatry oraz po rozmowie kwalifikacyjnej z zespołem oddziału, które odbywają się w każdą pierwszą środę miesiąca.

b) Oddział Dzienny Rehabilitacji Psychiatrycznej dla Dzieci i Młodzieży

Liczba miejsc: 16

Oddział Dzienny Rehabilitacji Psychiatrycznej Dzieci i Młodzieży obejmuje terapią dzieci i młodzież w wieku szkolnym. Przyjęcie do Oddziału następuje na podstawie skierowania wystawionego przez lekarza opiekującego się dzieckiem lub psychologa, po konsultacji Ordynatora Oddziału. W ramach pobytu dziennego przeprowadzana jest diagnoza zaburzeń psychicznych wieku rozwojowego przez zespół składający się ze specjalistów psychiatrów, psychologa, pedagoga. Oddział dysponuje dostępem do nowoczesnych badań radiologicznych i laboratoryjnych w ramach Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. A. Jurasza w Bydgoszczy oraz dostępem do wysokospecjalistycznych konsultacji Klinik Szpitala Uniwersyteckiego. W ramach pobytu dziennego prowadzona jest szczegółowa diagnoza psychologiczna i pedagogiczna. Leczenie obejmuje oprócz farmakoterapii różnorodne formy terapii indywidualnej i grupowej: terapia behawioralno-poznawcza, terapia systemowa, socjoterapia, psychoedukacja, różne formy arteterapii i terapii zajęciowej (psychorysunek, psychodrama, trening umiejętności społecznych, trening twórczego myślenia, relaksacja z wizualizacją). Oddział organizuje zajęcia społeczne, jak uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych i krajoznawczych, wspólne obchodzenie ważnych uroczystości świątecznych i szkolnych. Dla rodziców prowadzone są systematyczne spotkania psychoedukacyjne z psychologiem i pedagogiem. Uczniowie mają możliwość korzystania z zajęć pedagogicznych wyrównawczych. Pobyt w Oddziale stwarza możliwość długofalowego uczestniczenia w terapii oraz w zajęciach szkolnych, łącznie z uzyskaniem promocji do następnej klasy. Przy Oddziale funkcjonuje szkoła terapeutyczna na poziomie gimnazjum oraz liceum ogólnokształcącego umożliwiając kontynuację nauki. Szkoła zapewnia realizację pełnego programu klas I-III gimnazjum oraz I-III liceum z możliwością zdawania egzaminów państwowych na terenie oddziału. Przy oddziale funkcjonuje Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży. Kierunki zainteresowań: zaburzenia lękowe wieku rozwojowego,

fobia szkolna, choroby afektywne o wczesnym początku, schizofrenia o wczesnym początku, ADHD. Symptomy i objawy chorobowe dotyczące poznawania, postrzegania, stanu emocjonalnego oraz zachowania

Na Oddziale stosuje się diagnostykę i terapię psychologiczną, psychoedukację pacjentów i ich rodzin, farmakoterapię, zabiegi elektrowstrząsowe. Prowadzona jest terapia ruchem oraz arteterapia (obejmuje ona następujące obszary działań: terapia przez sztuki plastyczne, muzykoterapia, choreoterapia, relaksacja i trening twórczego myślenia).

Przyjęcie na Oddział odbywa się na podstawie skierowania od lekarza psychiatry oraz rozmowy kwalifikacyjnej z Koordynatorem Oddziału w każdy pracujący dzień tygodnia (I piętro).

2. 10 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką ul. Powstańców Warszawy 5

1. Oddział Kliniczny Ogólnopsychiatryczny

W skład wchodzi:

- Pododdział Psychogeriatrici
- Pododdział stresu pourazowego
- Izba przyjęć z Punktem Konsultacyjnym

W Klinice prowadzona jest diagnostyka, leczenie i rehabilitacja psychiatryczna dla osób cierpiących z powodu:

- chorób i zaburzeń psychicznych,
- zaburzeń nerwicowych,
- zaburzeń afektywnych osób dorosłych,
- stresu pourazowego,
- psychogeriatrici
- uzależnień,

w formie leczenia psychiatrycznego stacjonarnego farmakologicznego i psychoterapeutycznego wraz z możliwością kontynuacji zdrowienia w oddziale dziennym. Ponadto personel Kliniki:

- zajmuje się szeroką działalnością orzeczniczą sądowo-psychiatryczną zarówno w formie badań, jak i obserwacji szpitalnych,
- wykonuje ekspertyzy psychiatryczne dla innych niż sądowe, uprawnionych instytucji,
- zajmuje się organizacją i prowadzeniem grup wsparcia kryzysowego w sytuacjach kryzysowych w dowolnym miejscu świata.

2. Oddział Dzienny Psychiatryczny, w którym realizowane są:

- rehabilitacja psychiatryczna,
- psychoterapia grupowa.

Zadaniem oddziału jest pomoc osobom po przebytych chorobach psychicznych, stanowi kontynuację leczenia całodobowego lub jest alternatywnym leczeniem dla osób w nawrocie objawów choroby psychicznej, a także wsparciem terapeutycznym dla leczenia ambulatoryjnego.

Ideą podstawową w programie terapii jest integracja leczenia farmakologicznego, psychoterapii i programu rehabilitacji psychiatrycznej. W sposób zintegrowany przeplatają się trzy płaszczyzny oddziaływania na chorego:

- psychologiczna - psychoterapia grupowa i indywidualna,
- biologiczna - farmakoterapia,
- behawioralna - trening kompetencji społecznych, trening komunikacji, asertywności.

Rehabilitacja psychiatryczna

Zajęcia przeznaczone są dla osób po przebytym epizodzie psychotycznym lub po hospitalizacji związanej z zaostrzeniem objawów choroby psychicznej. Stanowią także alternatywę dla hospitalizacji całodobowej w sytuacjach nasilenia się objawów choroby czy z powodu konieczności zintensyfikowania leczenia ambulatoryjnego. Wskazana jest zawsze, kiedy pacjent dotknięty chorobą psychiczną wymaga wsparcia, aktywizacji, pomocy w systematycznym leczeniu, korekty farmakoterapii, a także pomocy dla członków rodziny.

Celem zajęć rehabilitacyjnych jest:

- 1) zmniejszenie nasilenia objawów chorobowych i przeciwdziałanie ich nawrotom;
- 2) nauka aktywnego udziału we własnym leczeniu;
- 3) nauka i doskonalenie umiejętności:
 - a) społecznych,
 - b) praktycznych, w tym samoobsługi;
- 4) poszukiwanie odpowiednich form rozwoju osobistego i wspieranie rozwoju osobistego;
- 5) integracja społeczna;
- 6) wsparcie i edukacja rodzin.
- 7) przeciwdziałanie inwalidyzacji.

Zajęcia odbywają się w kilkunastoosobowych grupach, gdzie przez nawiązanie relacji zawiązuje się przestrzeń wzajemnego zaufania, akceptacji, poczucia bezpieczeństwa. Stanowi ona podstawę w procesie przemiany postaw pacjentów i pomaga uczyć radzenia sobie z chorobą i trudnościami życia codziennego. Wykorzystywane różnorodne formy i techniki terapeutyczne pomagają w dostosowaniu programu do potrzeb i możliwości konkretnych pacjentów.

Obejmują:

- zajęcia z edukacji i psychoedukacji;
- terapię zajęciową;
- trening umiejętności społecznych;
- arteterapię;
- terapię ruchową;
- sesje pomocy psychologicznej, w szczególności w postaci psychoterapii indywidualnej, grupowej.

Psychoterapia grupowa w Oddziale pomaga w:

- zaburzeniach depresyjnych,
- zaburzeniach adaptacyjnych,
- przewlekłym stresie,
- leczeniu fobii, zespołów lękowych,
- leczeniu zaburzeń obsesyjnych,
- zespole stresu pourazowego,
- zaburzeniach emocjonalnych,
- trudnościach w relacjach międzyludzkich, nieśmiałości,
- zaburzeniach jedzenia.

3. Oddział Dzienny Psychiatryczny Geriatryczny w MED-ARS Sp. z o.o. (Centrum Zdrowia Araszkiewicz „Łaźnia Miejska”), ul. Ks. I. Skorupki 2

Świadczenia udzielane w Oddziale obejmują diagnostykę, leczenie i rehabilitację pacjentów po 60-tym roku życia. W Oddziale przebywają pacjenci z zaburzeniami:

- funkcji poznawczych z wyjątkiem głębokich otępień,
- lękowymi,
- depresyjnymi,

- psychotycznymi.
- Pacjenci uczestniczą w różnego rodzaju formach terapii. Program terapeutyczny obejmuje:
- psychoterapię indywidualną i grupową,
- terapię zajęciową,
- arteterapię,
- poradnictwo psychologiczne.

Pacjenci przyjmowani do Oddziału muszą być sprawni ruchowo w stopniu umożliwiającym codzienne przybycie na Oddział i powrót do domu. Pacjenci przyjmowani są do Oddziału, na podstawie ważnego skierowania od lekarza psychiatry lub lekarza rodzinnego, bądź innego lekarza sprawującego opiekę nad pacjentem, po przejściu rozmowy kwalifikacyjnej z lekarzem Koordynatorem Oddziału. Leczenie dla osób ubezpieczonych jest bezpłatne w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.

IV. Lecznictwo odwykowe - Oddziały stacjonarne

1. Szpital Uniwersytecki im. A. Jurasza ul. M. Skłodowskiej-Curie 9

- a) Oddział Leczenia Uzależnień od alkoholu z Pododdziałem Krótkoterminowej Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych

Liczba łóżek: 24

W oddziale prowadzone jest leczenie pacjentów uzależnionych od alkoholu, hazardu lub z uzależnieniem mieszanym, z których jedno jest uzależnieniem od alkoholu. Zespół terapeutyczny składa się z doświadczonych i wysoko wykwalifikowanych pracowników. Leczenie prowadzone jest przy użyciu najnowocześniejszych metod psychoterapii i farmakoterapii. Psychoterapia odbywa się w dwóch rodzajach grup otwartych: grupie wstępnej i zaawansowanej. Oprócz tego pacjenci są objęci psychoterapią indywidualną - każdy z nich ma swojego terapeutę uzależnień. Pacjenci przebywający w oddziale są także objęci kompleksową opieką lekarską ze względu na choroby współistniejące i powikłania zespołu zależności alkoholowej. W tym zakresie oddział ściśle współpracuje z innymi Klinikami SPSK. Stosowane są wszystkie niezbędne metody diagnostyki i terapii. Przyjęcie odbywa się na podstawie ważnego skierowania zgodnego z rozporządzeniem MZiOŚ z dnia 23 listopada 1995 r. po wypełnieniu ankiety kwalifikacyjnej dostępnej na oddziale i po odbyciu rozmowy kwalifikacyjnej.

- b) Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych, Lękowych i Afektywnych

Liczba łóżek: 31

W skład ośrodka wchodzi:

- Oddział Zaburzeń Lękowych i Afektywnych - 20 łóżek,
- II Oddział Psychiatryczny - 11 łóżek.

W ośrodku prowadzona jest diagnostyka, leczenie farmakologiczne oraz psychoterapeutyczne pacjentów z szerokim zakresem zaburzeń i chorób psychicznych (w tym zaburzeń depresyjnych, choroby afektywnej dwubiegunowej, zaburzeń lękowych, zaburzeń obsesyjno-kompulsyjnych, zaburzeń adaptacyjnych, zaburzeń konwersyjnych, zaburzeń występujących pod postacią somatyczną, zaburzeń odżywiania, zaburzeń snu, zaburzeń osobowości, zaburzeń organicznych, zaburzeń z kręgu schizofrenii, uzależnienia od środków uspokajających). Zespół terapeutyczny składa się z doświadczonych i wykwalifikowanych pracowników. Leczenie prowadzone jest przy użyciu farmakoterapii i psychoterapii. Pacjenci leczeni w ośrodku uczestniczą w psychoterapii indywidualnej, grupowej, społeczności terapeutycznej, terapii zajęciowej (arteterapia, muzykoterapia, wizualizacja, zajęcia relaksacyjne, psychodrama, psychorysunek). O rodzaju prowadzonej

psychoterapii (indywidualnej bądź grupowej) decyduje ośrodek po wstępnym okresie diagnostyczno-terapeutycznym. Ośrodek pracuje z pacjentami mogącymi odbywać leczenie w warunkach oddziału otwartego, którzy ukończyli 18 rok życia. Przyjęcie odbywa się na podstawie skierowania od lekarza psychiatry, po rozmowie kwalifikacyjnej z zespołem ośrodka. Po zakwalifikowaniu pacjent zostaje wpisany na listę oczekujących a o terminie przyjęcia zostaje poinformowany telefonicznie.

V. Lecznictwo Odwykowe - Poradnie

1. Poradnia Terapii Uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia w Wojewódzkiej Przychodni Zdrowia Psychicznego, ul. Karłowicza 26

Poradnia zajmuje się leczeniem odwykowym od 50 lat. Od 1992 r. leży w strukturze Wojewódzkiej Przychodni Zdrowia Psychicznego jako Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia. Początki leczenia oparte były tylko na modelu medycznym. Popularyzowana przez Instytut Psychologii Zdrowia i Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych koncepcja psychologiczna leczenia uzależnienia znalazła odbicie w tworzącym się programie terapeutycznym.

Poradnia w latach 90 była w sieci 30 najlepszych placówek w Polsce. Oznaczało to pracę pod nadzorem pełnomocnika Ministra Zdrowia prof. J.Mellibrudy, monitorowanie procesów terapeutycznych i ich efektywności u osób uzależnionych i współuzależnionych. Wszystko po to aby zwiększać efektywność w lecznictwie odwykowym. Nadal przekłada się to na ciągłym weryfikowaniu, poszukiwaniu coraz skuteczniejszej pomocy psychologicznej osobom uzależnionym i ich rodzinom. Poradnia oferuje program zdrowienia dla osób uzależnionych od alkoholu, z zaburzeniami nawyków i popędów tj. uzależnień behawioralnych, współuzależnionych oraz Dorosłych Dzieci Alkoholików. Realizowane są programy korekcyjne dla kierowców, którzy utracili prawo jazdy.

Zespół pracowników łączy wspólna troska o dobro pacjenta. Terapeuci są w ustawicznym procesie podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Uczestniczą w procesach certyfikacyjnych różnych podejść psychoterapeutycznych co jest bardzo wartościowe w pomaganiu innym.

Świadczone usługi pacjentom są monitorowane i corocznie badane. Poradnia obsługuje mieszkańców Bydgoszczy i województwa kujawsko-pomorskiego.

2. Poradnia Uzależnienia od Alkoholu w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej - „Sanitas” - Spółdzielnia Pracy lekarzy Specjalistów, ul. Dworcowa 110

3. Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień Stowarzyszenia „Monar”, ul. Św. Trójcy 15

Poradnia zapewnia:

1. poradnictwo w zakresie nadużywania i uzależnienia od narkotyków, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
2. poradnictwo dla rodziców i rodzin osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych,
3. terapię indywidualną i grupową dla osób z problemem nadużywania i uzależnienia od narkotyków, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
4. terapię indywidualną i grupową dla rodziców i rodzin osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych,
5. poradnictwo i terapia w zakresie uzależnienia od komputera, internetu,
6. poradnictwo w zakresie pracoholizmu i seksoholizmu,
7. poradnictwo dla rodziców w zakresie trudności i problemów wychowawczych,
8. świetlicę dla dzieci.

4. Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych innych niż alkohol w NZOZ Medseven, ul. Rzeźniackiego 1D

5. NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego „Stawowa” utworzony przez PZP „Stawowa” sp. z o.o., ul. Stawowa 1

Placówka zapewnia porady w zakresie leczenia uzależnień, w tym uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu.

6. Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu w MED-ARS Sp. z o.o., ul. Ks. I. Skorupki 2

Świadczenia udzielane w Oddziale obejmują diagnostykę, leczenie oraz rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu, substancji psychoaktywnych, hazardu i współuzależnionych, a także osób ryzykownie pijących, działania konsultacyjno-edukacyjne dla rodzin osób uzależnionych.

Cele terapii:

- pomoc w nabywaniu umiejętności niezbędnych do utrzymania stałej abstynencji,
- pomoc w nabyciu umiejętności do poprawy jakości życia.

Powiat Bydgoski

1. Punkt Pomocy Osobom Uzależnionym o Alkoholu, ul. Farna 24, Koronowo

Zadaniem punktu są: porady, wsparcie oraz zdobycie wiedzy na temat choroby.

VI. Leczenie substytucyjne - poradnie

1. Program Leczenia Substytucyjnego w NZOZ Medseven, ul. Rzeźniackiego 1D

VII. Regionalny Zespół Opieki Paliatywnej - Dom Sue Ryder w Bydgoszczy, ul. Roentgena 3

1. Oddział dzienny psychiatryczny geriatryczny

Oddział Dzienny, działający w ramach Centrum Psychoneurologii Wieku Podeszłego oferuje kilkutygodniowe turnusy pobytu dziennego dla pacjentów z otępieniem w celu treningu funkcji poznawczych. W tym czasie pacjenci przebywający w Oddziale korzystają z terapii zajęciowej, poznawczo-behawioralnej, wspierającej, zorientowanej głównie na trening funkcji poznawczych.

Rodzaje i formy proponowanych zajęć:

- gimnastyka poranna,
- indywidualna rehabilitacja ruchowa,
- trening procesów poznawczych,
- zajęcia wyzwalające ekspresję, pomagające w samookreślaniu, sygnalizowaniu potrzeb,
- arteterapia,
- praca z masą plastyczną,
- biblioterapia,
- zajęcia kulturalno-oświatowe połączone z elementami muzyki i choreoterapii
- zajęcia relaksacyjne, wyciszające.

Celem tych zajęć jest maksymalne, możliwe opóźnienie funkcjonowania pacjenta w życiu codziennym wskutek postępowania choroby, likwidacja izolacji społecznej chorych z otępieniem i innymi zaburzeniami psychicznymi. Równolegle prowadzony jest proces diagnostyczno-terapeutyczny, trening funkcji poznawczych indywidualnie z psychologiem, psychoedukacja dla opiekunów i rodzin pacjentów. Chorzy mający problemy wynikające

z zaburzeń ruchowych biorą udział w grupowych oraz indywidualnych zajęciach rehabilitacyjnych.

Założeniem Oddziału jest opieka nad pacjentami z chorobami otępiennymi, jednak możliwe jest także przyjmowanie pacjentów z innymi zaburzeniami psychicznymi wieku podeszłego, w tym głównie z depresją. W oddziale do dyspozycji pacjentów są: lekarze specjaliści psychiatrzy, lekarz w trakcie specjalizacji z psychiatrii, psychologzy kliniczni, terapeuci zajęciowi, pielęgniarki, rehabilitanci, konsultujący specjalista neurolog. Do Oddziału kierowani są pacjenci będący pod opieką Centrum Psychoneurologii Wiek Podeszłego, stąd w celu ewentualnego przyjęcia na Oddział Dzienny należy zarejestrować pacjenta do Poradni Psychogeriatrycznej i Leczenia Zaburzeń Pamięci.

2. Zespół Leczenia Środowiskowego w Psychogeriatryi

Zespół Leczenia Środowiskowego w Psychogeriatryi jest jednostką utworzoną od stycznia 2008 roku w celu zapewnienia ciągłości opieki dla pacjentów psychogeriatrycznych. W skład zespołu wchodzi: lekarz psychiatra, pielęgniarki, psycholog, terapeutki środowiskowe. W przypadku stwierdzenia wskazań psychiatrycznych do leczenia środowiskowego (w miejscu przebywania pacjenta) chorzy kwalifikowani są do takiej formy leczenia. Warunkiem roztoczenia opieki środowiskowej jest zgoda pacjenta oraz współpraca z opiekunem. Wskazania do tej formy leczenia zostały określone w zaleceniach konsultanta krajowego ds. psychiatrii dotyczących opieki czynnej. Należą do nich objawy psychiatryczne uniemożliwiające wizytę ambulatoryjną w Poradni Psychogeriatrycznej i Leczenia Zaburzeń Pamięci przy stwierdzeniu wskazań do wdrożenia leczenia i braku wskazań do leczenia wbrew woli pacjenta. Są to: nasilone zaburzenia zachowania, nasilone objawy psychotyczne, nasilona apatia, znaczny poziom lęku, zaburzenia krytycyzmu.

Odrębnym celem skierowania do leczenia w Zespole mogą być problemy środowiskowe (pacjent z opiekunem wymagającym edukacji, niedostateczność opieki nad pacjentem pomimo starań otoczenia, głębokie otępienie w ustabilizowanym stanie psychicznym). Zespół nie podejmuje się opieki przy braku współpracy ze strony opiekunów pacjenta.

Chory powinien posiadać skierowanie do zespołu wystawione przez lekarza Poradni Psychogeriatrycznej z określeniem celu i wskazań do objęcia leczeniem. Opiekun chorego jest umawiany na wizytę kwalifikacyjną przez pielęgniarkę lub lekarza. Kwalifikacji dokonuje Zespół. Po zakwalifikowaniu pacjenta do objęcia opieką ustalana jest z opiekunem data wizyty domowej. Plan kolejnych wizyt ustalany indywidualnie.

Celem opieki w zespole jest zaspokojenie możliwych do zrealizowania potrzeb pacjenta i opiekuna, stabilizacja stanu psychicznego pacjenta i (o ile jest to możliwe) przekazanie do dalszego leczenia w ambulatorium psychogeriatrycznym.

3. Poradnia Psychogeriatryczna i Leczenia Zaburzeń Pamięci

Do poradni zgłaszać się mogą pacjenci, których zaniepokoiły objawy związane z ubytkiem pamięci. Nawet jeśli pacjent bagatelizuje objawy a jego otoczenie widzi konieczność porady wskazane jest zmotywowanie pacjenta do zgłoszenia się. Ponadto poradnia zajmuje się także pacjentami z innymi zaburzeniami psychicznymi wieku podeszłego (depresje, zaburzenia nastroju, zachowania psychotyczne).

Po zgłoszeniu się do poradni chory jest badany przez pielęgniarkę, lekarza i psychologa (zbierany jest wywiad od pacjenta i opiekuna, przeprowadzane jest badanie pacjenta, przeprowadzane są testowe badania w celu oceny nasilenia zaburzeń pamięci i zaburzeń psychicznych), ustalamy plan wykonywania niezbędnych badań diagnostycznych (neuroobrazowych i badań krwi) oraz włączamy leczenie. W poradni udzielane są również porady wspierające i edukacyjne dla opiekunów chorych z zaburzeniami pamięci. Psychologzy informują na nich jak postępować wobec podopiecznego oraz jak opiekun może

radzić sobie ze swoim zmęczeniem. Porady odbywają się w grupach i indywidualnie. Pacjenci i opiekunowie mogą też uzyskać rehabilitacyjne porady edukacyjne, których celem jest nauka możliwości sprawdzenia i poprawy sprawności ruchowej pacjentów.

Wszystkie rodzaje porad udzielane są w terminach wyznaczonych podczas rejestracji. Pacjenci i opiekunowie umawiani są na konkretne dni i godziny. Zgodnie z kontraktem z Narodowym Funduszem Zdrowia leczeniem objęci są chorzy po 60 roku życia. Osoby młodsze przyjmowane są w uzasadnionych przypadkach jeśli mają skierowanie do poradni od lekarza specjalisty (psychiatry lub neurologa).